

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Αθήνα 30-06-2010

ΓΕΝ. Δ /ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΑΣΦ/ΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Πληροφορίες: Ι. Ζαχαρής

Τηλέφωνο: 2131519181

e-mail :yzaxaris@oga.gr

**ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ
ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (Ε.Κ) ΑΡΙΘΜ .883/2004 ΚΑΙ
(ΕΚ) ΑΡΙΘΜ.987/2009 ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΟΠΙΑ ΤΗΣ
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΟΓΑ**

-ΠΑΡΟΧΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ-

ΕΙΣΑΓΩΓΗ-ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Για πληρέστερη κατανόηση των διατάξεων που αφορούν στην εφαρμογή, από τη σκοπιά της νομοθεσίας του ΟΓΑ, των νέων Κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Ε.Κ) αριθ. 883/2004 και (Ε.Κ) αριθ. 987/2009, για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, στον τομέα των παροχών ασθένειας, παραθέτουμε τους ορισμούς των βασικότερων εννοιών που χρησιμοποιούνται στο παρόν κείμενο και όπου κρίνεται απαραίτητο και τις συντομογραφίες τους:

1. **«Βασικός Κανονισμός»:** Ο Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Ε.Κ) αριθ. 883/2004, όπως τροποποιήθηκε από τον (Ε.Κ) αριθ.988/2009 **(στο κείμενο εφεξής Β.Κ).**
2. **«Εφαρμοστικός Κανονισμός»:** Ο Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Ε.Κ) αριθ.987/2009 **(στο κείμενο εφεξής Ε.Κ).**
3. **«Ε.Κ.Α.Α»:** Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθένειας- European Health Insurance Card –EHIC- **(στο κείμενο εφεξής Κάρτα).**
4. **«Π.Π.Α»:** Προσωρινό Πιστοποιητικό Αντικατάστασης
5. **«ΔΗΕ»:** Δομημένο Ηλεκτρονικό Έγγραφο-SED (Structured Electronic Document). Επίσης το ίδιο σε έντυπη μορφή ως Paper Sed
6. **«Κ.Ε.Π.Δ»:** Κοινοτικό Έγγραφο Πιστοποίησης Δικαιώματος-Φορητό έγγραφο-Portable Document.
7. **«Διοικητική Επιτροπή»:** Διοικητική Επιτροπή για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας **(στο κείμενο εφεξής Δ.Ε)**
8. **«Ασφαλισμένος» :** σε σχέση με τους κλάδους κοινωνικής ασφάλειας που εμπίπτουν στον τίτλο ΙΙΙ κεφάλαιο 1 («παροχές ασθένειας, παροχές μητρότητας και ισοδύναμες παροχές πατρότητας»), το πρόσωπο το οποίο πληροί τους απαιτούμενους όρους της νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους μέλους βάσει του τίτλου ΙΙ (διατάξεις που αφορούν στον προσδιορισμό της νομοθεσίας κοινωνικής ασφάλισης που καθίσταται εφαρμοστέα για τον διακινούμενο εργαζόμενο) ώστε να έχει δικαίωμα σε παροχές, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού(**άρθρο 1, σημ.γ, Β.Κ).**
9. **«Μεθοριακός εργαζόμενος» :** το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα σε ένα κράτος μέλος και **κατοικεί** σε άλλο κράτος

μέλος, όπου επιστρέφει, κατά κανόνα, κάθε ημέρα ή τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα(άρθρο 1, σημ. στ Β.Κ). Προσοχή για να χαρακτηριστεί ως μεθοριακός ένας εργαζόμενος δεν είναι απαραίτητο να κατοικεί και να εργάζεται σε κράτη που συνορεύουν μεταξύ τους.

10. **«Μέλος της οικογένειας» :**

Με τις διατάξεις του άρθρου 1, σημείο θ, εδάφιο 1.(ii) και 3 του Β.Κ ορίζεται ότι:

«όσον αφορά στις παροχές σε είδος σύμφωνα με τον τίτλο ΙΙΙ κεφάλαιο 1, για τις παροχές ασθένειας, τις παροχές μητρότητας και τις ισοδύναμες παροχές πατρότητας, το πρόσωπο το οποίο ορίζεται ή αναγνωρίζεται ως μέλος της οικογένειας ή χαρακτηρίζεται ως μέλος του νοικοκυριού από τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί»

και

«εάν, η δύναμη των εδαφίων 1 και 2 εφαρμοστέα νομοθεσία, θεωρεί ως μέλη της οικογένειας ή του νοικοκυριού μόνο πρόσωπα που συγκατοικούν με τον ασφαλισμένο ή τον συνταξιούχο, θεωρείται ότι πληρούται η προϋπόθεση της συγκατοίκησης, εφόσον η συντήρηση του προσώπου βαρύνει κυρίως τον ασφαλισμένο ή το συνταξιούχο».

11. **«Κατοικία» :** ο τόπος στον οποίο διαμένει συνήθως ένα πρόσωπο (άρθρο 1, σημ.ι, Β.Κ).

12. **«Διαμονή» :** η προσωρινή διαμονή (άρθρο 1, σημ. ια Β.Κ).

13. **«Αρμόδιος φορέας»:**

i) ο φορέας στον οποίο είναι ασφαλισμένος ο ενδιαφερόμενος κατά τον χρόνο της αίτησης για παροχή,

ή

ii) ο φορέας από τον οποίο ο ενδιαφερόμενος δικαιούται ή θα δικαιούταν παροχές, εάν ο ίδιος, μέλος ή μέλη της οικογένειάς του κατοικούσαν στο κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται ο φορέας αυτός (άρθρο 1, σημ.ιζ, Β.Κ).

14. **«Φορέας του τόπου κατοικίας» και «Φορέας του τόπου διαμονής» :** αντίστοιχα, ο φορέας που είναι αρμόδιος για τη χορήγηση παροχών στον τόπο στον οποίο κατοικεί ο ενδιαφερόμενος και ο φορέας που είναι αρμόδιος για τη χορήγηση παροχών στον τόπο στον οποίο διαμένει ο ενδιαφερόμενος, σύμφωνα με τη νομοθεσία που εφαρμόζει ο φορέας αυτός ή, εάν δεν υφίσταται τέτοιος φορέας, ο φορέας που έχει οριστεί από την αρμόδια αρχή του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους (**άρθρο 1, σημ.ιη, Β.Κ**).

15. **«Αρμόδιο κράτος μέλος» :** το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται ο αρμόδιος φορέας (**άρθρο 1, σημ. ιθ, Β.Κ**).

16. **«Παροχές ασθένειας σε είδος» ή «παροχές σε είδος» :**

ί. Γενικά ο όρος **«παροχές σε είδος»** παραπέμπει σε περίθαλψη η οποία:

- καθίσταται **αναγκαία** και παρέχεται στον ασφαλισμένο ή σε συνταξιούχο και στα μέλη της οικογένειάς τους κατά τη διάρκεια της **διαμονής** τους σε άλλο, από το αρμόδιο ή το κράτος κατοικίας τους, κράτος μέλος, σύμφωνα με τη νομοθεσία του φορέα του τόπου διαμονής (**άρθρο19 παρ.1 ,και 27 παρ.1, Β.Κ**) για λογαριασμό και εις βάρος του αρμόδιου φορέα, προκειμένου να μην υποχρεωθούν να επιστρέψουν στο αρμόδιο κράτος μέλος, για να υποβληθούν εκεί στην απαιτούμενη θεραπεία, πριν από τη λήξη της διαμονής τους(**άρθρο 25, παρ.3, Ε.Κ**)

ή

- παρέχεται σε ασφαλισμένο, συνταξιούχο και στα μέλη της οικογένειάς τους, **προγραμματισμένα** σε άλλο από το αρμόδιο, κράτος μέλος, κατόπιν προηγούμενης **έγκρισης** του αρμόδιου για την ανάληψη της δαπάνης φορέα (**άρθρο 20 και 27 παρ.3, Β.Κ**)

ή

- παρέχεται σε ασφαλισμένο, συνταξιούχο και στα μέλη της οικογένειάς τους, στο κράτος της **κατοικίας** τους για λογαριασμό του αρμοδίου φορέα που βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος(**άρθρο 17, Β.Κ**)

ή

▪ παρέχεται σε ασφαλισμένο , συνταξιούχο και στα μέλη της οικογένειάς τους, κατά τη διάρκεια **διαμονής** τους στο **αρμόδιο** κράτος μέλος, όταν η κατοικία τους είναι σε άλλο κράτος μέλος (**άρθρο 18, Β.Κ**)

ii. Ειδικότερα, στο Βασικό Κανονισμό μεταξύ των άλλων ορίζεται (άρθρο 1, σημ. κβα) ότι παροχές σε είδος για τους σκοπούς του τίτλου III κεφάλαιο 1, σημαίνει τις παροχές που προβλέπονται δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους και προορίζονται για τη χορήγηση, διάθεση, άμεση καταβολή ή απόδοση του κόστους της ιατρικής περίθαλψης καθώς και των προϊόντων και υπηρεσιών που συνδέονται με την εν λόγω περίθαλψη καθώς και τις παροχές σε είδος στο πλαίσιο μακροχρόνιας φροντίδας. Επισημαίνεται ότι παροχές όπως η προσαύξηση του ποσού της σύνταξης αναπηρίας, λόγω απόλυτης αναπηρίας ή το επίδομα παραπληγίας-τετραπληγίας, οι οποίες αν και είναι παροχές κάλυψης της ανάγκης μακροχρόνιας φροντίδας, εντούτοις δεν είναι για την ελληνική νομοθεσία παροχές του κλάδου ασθένειας αλλά του κλάδου συντάξεων.

iii. Παροχή σε είδος μπορεί επίσης να θεωρηθεί ότι είναι και το **κόστος μεταφοράς** και **διαμονής** του ασθενούς και ενός συνοδού, όταν αυτό το κόστος δεν μπορεί να διαχωριστεί από την περίθαλψη του εν λόγω ασθενούς και η εθνική νομοθεσία του κράτους που βρίσκεται ο αρμόδιος φορέας έχει σχετική νομοθετική πρόβλεψη για την απόδοσή του (**άρθρο 26, παρ.8, Β.Κ**).

iv. Τέλος στις παροχές στο είδος περιλαμβάνονται και οι χαρακτηριζόμενες «**παροχές σε είδος εξαιρετικής σημασίας**» όπως για παράδειγμα τα τεχνητά μέλη, τα μεγάλα βοηθητικά μηχανήματα κλπ. Εφόσον το δικαίωμα στις εν λόγω παροχές έχει αναγνωρισθεί από φορέα κράτους μέλους σε ασφαλισμένο ή σε μέλη της οικογενείας του, πριν την ασφάλισή του/τους σε άλλο φορέα κράτους μέλους, το/τα ανωτέρω/πρόσωπο/α λαμβάνει/ουν τις εν λόγω παροχές σε βάρος του πρώτου φορέα, ακόμη και εάν αυτές χορηγούνται μετά την υπαγωγή του/τους στη νομοθεσία του δεύτερου φορέα. Η Δ.Ε καταρτίζει τον κατάλογο των παροχών αυτών(**άρθρο 33, Β.Κ**)

v. Συγχρόνως όμως **δεν μπορούν να θεωρηθούν ως παροχές σε είδος**, στο πλαίσιο είτε της **αναγκαίας** είτε της **πλήρους** είτε της **προγραμματισμένης** περίθαλψης σε ασφαλισμένους, συνταξιούχους και στα μέλη των οικογενειών τους είτε της **συνεχιζόμενης** σε συνταξιούχους πρώην μεθοριακούς εργαζομένους: **α)** οι δαπάνες που συνδέονται με τη διοίκηση του συστήματος ασφάλισης ασθένειας, όπως για παράδειγμα το κόστος που απορρέει

από τη διαχείριση και την επεξεργασία των επιστροφών σε άτομα και μεταξύ των φορέων, **β)** οι δαπάνες, όπως οι αμοιβές ιατρών για την έκδοση πιστοποιητικών τα οποία απαιτούνται για την αξιολόγηση του βαθμού αναπηρίας ή ικανότητας προς εργασία του ατόμου που υποβάλλει την αίτηση, **γ)** οι δαπάνες για ιατρική έρευνα και οι επιδοτήσεις σε οργανισμούς προληπτικής ιατρικής ή οι δαπάνες για μέτρα γενικού χαρακτήρα, τα οποία δε συνδέονται με κίνδυνο και **δ)** οι από κοινού πληρωμές που πραγματοποιούνται από άτομα (βλ.σχετικά την αριθμ.Σ5/2-10-2009 απόφασης της Δ.Ε)

17. **«Αναγκαία περίθαλψη»:** Είναι η παρεχόμενη ιατρική περίθαλψη (παροχές ασθένειας σε είδος) που χορηγείται σε περιπτώσεις **διαμονής και όχι κατοικίας** (σχετικά με τα κριτήρια προσδιορισμού του τόπου κατοικίας βλ. Explanatory Notes: “Residence” και “Necessary Care”) κατόπιν ιατρικής αξιολόγησης σε συνδυασμό με την φύση των παροχών και τη διάρκεια της διαμονής (άρθρο 19, Β.Κ). Δικαιούχος μπορεί να είναι κάθε πρόσωπο που καλύπτεται από τις διατάξεις των Κανονισμών π.χ εργαζόμενοι, αυτοαπασχολούμενοι, αποσπασμένοι, φοιτητές, συνταξιούχοι και μέλη οικογένειας αυτών κλπ τα οποία διαμένουν προσωρινά εκτός του αρμοδίου κράτους ή του κράτους κατοικίας τους (για τουρισμό, σπουδές, αναζήτηση εργασίας, ή εργασία στην περίπτωση απόσπασης). Το αναγκαίο ή όχι της περίθαλψης κρίνεται **αποκλειστικά** από τον πάροχο των υπηρεσιών υγείας, ακόμη και για κράτη μέλη στα οποία δεν υπάρχει εθνικό σύστημα υγείας (βλ. σχετικά Explanatory Note “Necessary Care” παρ.1, σημείο 3). Ουσιαστική παράμετρος των σχετικών ρυθμίσεων των Κανονισμών είναι η αποφυγή γεγονότων που θα είχαν ως αποτέλεσμα την διακοπή της διαμονής, πριν την προγραμματισμένη προς τούτο ημερομηνία και τον εξαναγκασμό του ατόμου προκειμένου να λάβει την αναγκαία περίθαλψη, να επιστρέψει στο αρμόδιο κράτος μέλος. Στο πλαίσιο της **αναγκαίας** περίθαλψης, σύμφωνα με τα άρθρα 19 παρ. 1 και 27, παρ.1 του Β.Κ και 25, μέρος Α παρ.3 του Ε.Κ, περιλαμβάνονται και οι παροχές που σχετίζονται με **χρόνιες ή προϋπάρχουσες ασθένειες, εγκυμοσύνη και τοκετό**, όχι βέβαια οι περιπτώσεις στις οποίες ο σκοπός της προσωρινής διαμονής στο εξωτερικό είναι η λήψη περίθαλψης για τις προαναφερόμενες παθήσεις ή ο τοκετός. Επίσης ως **αναγκαία** μπορεί να χαρακτηρίζεται οποιαδήποτε περίθαλψη **ζωτικής** σημασίας, η οποία είναι προσβάσιμη μόνο σε **ειδικευμένες** ιατρικές μονάδες ή/και από ειδικευμένο προσωπικό ή/και εξοπλισμό, μόνο που σ’ αυτές τις περιπτώσεις πρέπει να προηγείται σχετική **συμφωνία** μεταξύ του **ασφαλισμένου** και της **μονάδας** που

παρέχει την περίθαλψη , προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η περίθαλψη θα είναι διαθέσιμη, αν παραστεί ανάγκη , κατά την προσωρινή διαμονή του ασφαλισμένου ή του συνταξιούχου και των μελών της οικογένειάς τους σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο ή το κράτος κατοικίας τους. Τέτοιου είδους περιθάλψεις περιλαμβάνονται, όχι εξαντλητικά αλλά ενδεικτικά, στον κατάλογο του Παραρτήματος της αριθμ. S3/12-06-2009 απόφασης της Δ.Ε (αιμοκάθαρση, οξυγονοθεραπεία, ειδικές θεραπείες άσματος, χημειοθεραπεία, ηχοκαρδιογράφημα σε περίπτωση χρόνιων αυτοάνοσων νοσημάτων). Η αναγκαία κατ' αυτή την έννοια περίθαλψη καλύπτεται από την Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθένειας –EHIC -(βλ. σχετ. τις αποφάσεις S1/12-06-2009 , S2/12-06-2009, S3/12-06-2009 και S5/2-10-2009 της Διοικητικής Επιτροπής)

A1. ΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

A.1.1 Παροχές ασθένειας σε είδος- Προσδιορισμός δικαιώματος-

Έντυπα και Διαδικασία Άσκησης του

A.1.1.1 Ασφαλισμένοι και Μέλη των Οικογενειών τους (πλην των

συνταξιούχων και των μελών των οικογενειών τους)

Γενικές Αρχές

Κατά γενικό κανόνα οι ασφαλισμένοι και τα μέλη των οικογενειών τους:

- Δικαιούνται πλήρη περίθαλψη στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικούν, για λογαριασμό και εις βάρος του αρμοδίου φορέα, ακόμα και στην περίπτωση που δεν κατοικούν στο κράτος μέλος που βρίσκεται ο εν λόγω φορέας.
- Δικαιούνται την αναγκαία περίθαλψη σε περίπτωση διαμονής τους, εκτός του αρμοδίου ή του κράτους μέλους κατοικίας τους.

- Δικαιούνται **πλήρη** περίθαλψη όταν μεταβαίνουν για διαμονή στο αρμόδιο κράτος μέλος. Η συγκεκριμένη ρύθμιση δεν εφαρμόζεται πλήρως όσον αφορά τα μέλη οικογενείας των μεθοριακών εργαζομένων στα οποία σε ορισμένα κράτη μέλη χορηγείται η **αναγκαία** και **όχι πλήρη** περίθαλψη.

Αναλυτικότερα:

1. Παροχές σε είδος σε περίπτωση κατοικίας (πλήρη περίθαλψη) ή διαμονής (αναγκαία περίθαλψη) εκτός του αρμοδίου κράτους μέλους(άρθρα 17 και 19 του Β.Κ)

Οι ασφαλισμένοι και τα μέλη των οικογενειών τους, δικαιούνται παροχές ασθένειας σε είδος, τόσο σε περίπτωση **κατοικίας** τους (άρθρο 17, Β.Κ), όσο και **διαμονής** τους (άρθρο 19, Β.Κ) **εκτός** του **αρμοδίου** κράτους μέλους.

Οι παροχές και στις δύο περιπτώσεις ανωτέρω χορηγούνται, από το φορέα του τόπου κατοικίας ή διαμονής τους αντίστοιχα, σύμφωνα με τα οριζόμενα από τη νομοθεσία τους, ως εάν ήταν ασφαλισμένοι δυνάμει αυτής της νομοθεσίας, για λογαριασμό όμως και εις βάρος του φορέα που είναι αρμόδιος για την ανάληψη του κόστους των παροχών.

Ειδικότερα:

α) Εφαρμογή του άρθρου 17, Β.Κ- Πλήρη περίθαλψη

Για την εφαρμογή του άρθρου **17 του Β.Κ** ανωτέρω και τη λήψη παροχών ασθένειας σε είδος σε περίπτωση **κατοικίας σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος**, τόσο ο ασφαλισμένος όσο και τα μέλη της οικογένειάς του θα πρέπει να εγγραφούν στα μητρώα του φορέα του κράτους μέλους κατοικίας τους.

Με αίτηση είτε του ιδίου του ασφαλισμένου είτε του φορέα του τόπου κατοικίας του ο **αρμόδιος** φορέας εκδίδει το **κοινοτικό έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος (portable document) S1** (άρθρο 24, παρ.1 , ΕΚ) με το οποίο πιστοποιείται το δικαίωμα του ασφαλισμένου και των μελών της οικογενείας του να λαμβάνουν παροχές ασθένειας σε είδος, σύμφωνα με τη νομοθεσία του φορέα του τόπου κατοικίας, εις βάρος του φορέα που το εξέδωσε.

Το ανωτέρω έγγραφο παραμένει έγκυρο έως ότου ο αρμόδιος φορέας ενημερώσει το φορέα του τόπου κατοικίας σχετικά με την ακύρωσή του **(άρθρο 24 παρ.2, ΕΚ)**.

Επίσης ο φορέας του τόπου κατοικίας ενημερώνει τον αρμόδιο φορέα για κάθε εγγραφή, αλλαγή ή ακύρωση εγγραφής **(άρθρο 24, παρ. 2, ΕΚ)**.

Επισημαίνεται ότι τα **μέλη οικογένειας** αποκτούν ή όχι δικαίωμα σε παροχές σε είδος αποκλειστικά σε συνάρτηση με τη νομοθεσία του κράτους **κατοικίας** τους και όχι σύμφωνα με τη νομοθεσία του αρμοδίου για την ανάληψη των δαπανών φορέα. Αυτό σημαίνει ότι αν για παράδειγμα σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους κατοικίας δεν θεωρούνται μέλη της οικογένειας του ασφαλισμένου προσώπου δεν δικαιούνται παροχές σε είδος.

Σχετική με τις διαδικασίες εγγραφής στα μητρώα του φορέα του τόπου κατοικίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του Β.Κ ανωτέρω αλλά και των άρθρων 22,24,25 ή 26 του Β.Κ και του άρθρου 24 παρ.1 του Ε.Κ είναι η αριθμ. **S6/22-12-2009** απόφαση της Δ.Ε η οποία επισυνάπτεται στο παρόν.

Παράδειγμα 1°

Ασφαλισμένος του ΟΓΑ ο οποίος **κατοικεί** στη Βουλγαρία (χωρίς να ασκεί παράλληλη μισθωτή η μη μισθωτή δραστηριότητα), λαμβάνει στον τόπο κατοικίας του, παροχές ασθένειας σε είδος (πλήρη περίθαλψη) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία του φορέα του τόπου κατοικίας (Βουλγαρικού), για λογαριασμό και εις βάρος του ΟΓΑ, ο οποίος φέρει την ευθύνη για την ανάληψη του κόστους των παροχών ασθένειας σε είδος.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ- ΕΝΤΥΠΑ

-Υποβολή αίτησης: Απαραίτητη

-Κοινοτικό έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος (Κ.Ε.Π.Δ) : Φορητό έγγραφο (portable document) S1

-Χαρακτηριστικά Κ.Ε.Π.Δ : Ατομικό

-Κάλυψη των μελών οικογένειας: Ναι εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της νομοθεσίας του κράτους μέλους κατοικίας (Βουλγαρία)

-Διάρκεια ισχύος Κ.Ε.Π.Δ : Δεν ορίζεται από τους Κανονισμούς. Θα πρέπει να προσδιορίζεται, κατά περίπτωση σε συνάρτηση με τις προϋποθέσεις υπαγωγής στην ασφάλιση του ΟΓΑ. Προτείνεται χρονικό διάστημα διάρκειας ισχύος της κάλυψης 6 μηνών.

-Φορέας έκδοσης Κ.Ε.Π.Δ: Ο ΟΓΑ ως αρμόδιος φορέας

-Φορέας παραλαβής Κ.Ε.Π.Δ : Ο φορέας του κράτους μέλους κατοικίας (Βουλγαρικός)

-Παρακολούθηση δικαιώματος: Ναι και από τους δύο φορείς (αρμόδιο και τόπου κατοικίας) με υποχρέωση ενημέρωσης για τις εγγραφές και τυχόν αλλαγές στις εγγραφές στα μητρώα του κράτους μέλους κατοικίας αλλά και εκατέρωθεν ακυρώσεις.

β) Εφαρμογή του άρθρου 19, Β.Κ- Αναγκαία περίθαλψη

Για την εφαρμογή του άρθρου 19 του Β.Κ ανωτέρω και τη λήψη παροχών σε είδος σε περίπτωση διαμονής (όχι κατοικίας) σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο, τόσο ο ασφαλισμένος όσο και τα μέλη της οικογένειας του θα πρέπει να προμηθευτούν, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης το **κοινοτικό έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος (portable document) Κάρτα (EHIC)**, από τον αρμόδιο φορέα, για λογαριασμό και εις βάρος του οποίου θα χορηγηθούν τυχόν παροχές ασθένειας σε είδος κατά τη διάρκεια της προσωρινής διαμονής τους, εκτός του αρμοδίου κράτους ή του κράτους μέλους κατοικίας τους (βλ. απόφαση Δ.Ε S1/12-06-2009, παρ.9).

Η **Κάρτα** θα πρέπει να προσκομιστεί στον πάροχο υγειονομικής περίθαλψης στο κράτος μέλος διαμονής, ο οποίος, εάν ο ασφαλισμένος

δεν την έχει στην κατοχή του, απευθύνεται, κατόπιν σχετικής αίτησης ή και αυτοδίκαια, στον αρμόδιο φορέα για να τη λάβει. Τα βασικά χαρακτηριστικά του εν λόγω κοινοτικού εγγράφου είναι τα ακόλουθα:

- Δεν περιέχει ιατρικά δεδομένα
- Είναι ατομική και γι' αυτό κάθε μέλος της οικογένειας θα πρέπει να έχει τη δική του.
- Εκδίδεται και ισχύει για ορισμένο χρονικό διάστημα, σύμφωνα με τη νομοθεσία του αρμοδίου φορέα.

Επισημαίνεται ότι σε καταστάσεις λήψης αναγκαίας περίθαλψης κατά τη διάρκεια προσωρινής διαμονής σε κράτος άλλο από το αρμόδιο, αν ο ενδιαφερόμενος δεν έχει στην κατοχή του την **Κάρτα** είτε λόγω **μη έκδοσής** της από τον αρμόδιο φορέα κατά την αναχώρηση από το αρμόδιο κράτος είτε λόγω **κλοπής** ή **απώλειας** της είτε λόγω **επιμήκυνσης** του χρόνου διαμονής, πέρα από την ημερομηνία ισχύος της Κάρτας είναι δυνατόν να εκδίδεται, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου ή του φορέα του τόπου διαμονής, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της νομοθεσίας του αρμοδίου φορέα, το κοινοτικό έντυπο δικαιώματος **Π.Π.Α** (Προσωρινό Πιστοποιητικό Αντικατάστασης-βλ. την απόφαση S1/12-06-2009 της Διοικητικής Επιτροπής).

Παράδειγμα 2°

Ασφαλισμένος του ΟΓΑ, ή/και μέλος της οικογένειας του που για οποιοδήποτε λόγο (τουρισμό, αναζήτηση εργασίας, σπουδές, απόσπαση), **όχι όμως ιατρικό ταξίδι**, διαμένει προσωρινά στο Βέλγιο. Αν ο ανωτέρω ή/και κάποιο μέλος της οικογένειάς του ασθενήσει θα λάβει-ουν, κατόπιν ιατρικής αξιολόγησης της κατάστασης της υγείας του/ς, από το φορέα του τόπου διαμονής (Βελγικό) και σύμφωνα με τη νομοθεσία που αυτός εφαρμόζει για τους ασφαλισμένους του και τα μέλη των οικογενειών τους, τις παροχές ασθένειας σε είδος που καθίστανται ιατρικά αναγκαίες, αφού ληφθούν υπόψη η φύση των παροχών και η διάρκεια της διαμονής. Το κόστος των παροχών θα πρέπει να αναληφθεί από τον ΟΓΑ.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ- ΕΝΤΥΠΑ

- Υποβολή αίτησης: Απαραίτητη
- Κοινοτικό έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος (Κ.Ε.Π.Δ): Φορητό έγγραφο (portable document) Κάρτα (Ε.Κ.Α.Α-ΕΗΙC)
- Χαρακτηριστικά Κ.Ε.Π.Δ: Ατομικό
- Κάλυψη των μελών οικογένειας: Ναι
- Διάρκεια Ισχύος Κ.Ε.Π.Δ: Ανάλογα με τη διάρκεια του ταξιδιού και την ασφαλιστική κατάσταση του αιτούντος και μέχρι 6 μήνες.
- Φορέας έκδοσης Κ.Ε.Π.Δ: Ο ΟΓΑ ως αρμόδιος φορέας
- Φορέας παραλαβής Κ.Ε.Π.Δ: Ο πάροχος των υπηρεσιών υγείας στο κράτος μέλος της προσωρινής διαμονής.
- Παρακολούθηση δικαιώματος: Ναι και από τους δύο φορείς (αρμόδιο και τόπου κατοικίας) με υποχρέωση ενημέρωσης σε περίπτωση απώλειας, λήξης της ισχύος, αλλαγής του αρμοδίου φορέα ή έκδοσης Π.Π.Α.

2. Παροχές ασθένειας σε είδος(πλήρη περίθαλψη) σε περίπτωση διαμονής στο αρμόδιο κράτος μέλος-Εξαιρέσεις (άρθρο 18 του Β.Κ)

Τα προαναφερόμενα πρόσωπα (ασφαλισμένοι και μέλη οικογένειας τους), τα οποία δεν κατοικούν στο αρμόδιο αλλά σε άλλο κράτος μέλος, σε περίπτωση προσωρινής διαμονής τους στο αρμόδιο κράτος μέλος δικαιούνται παροχές σε είδος (πλήρη περίθαλψη), σύμφωνα με την εφαρμοζόμενη από αυτό νομοθεσία (**άρθρο 18, Β.Κ**). Η συγκεκριμένη ρύθμιση εφαρμόζεται και στους μεθοριακούς εργαζόμενους και στα μέλη των οικογενειών τους με εξαίρεση όμως τα μέλη οικογένειας μεθοριακού εργαζομένου τα οποία επιστρέφουν για διαμονή (όχι κατοικία) στο αρμόδιο κράτος μέλος με τον εργαζόμενο και το κράτος αυτό περιλαμβάνεται στον κατάλογο του παραρτήματος ΙΙΙ του Β.Κ (Δανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Φιλανδία, Σουηδία, και Ηνωμένο Βασίλειο).

Σ' αυτές τις περιπτώσεις τα μέλη οικογένειας του μεθοριακού εργαζόμενου λαμβάνουν παροχές στο αρμόδιο κράτος μέλος, μόνο υπό τις προϋποθέσεις του **άρθρου 19 παρ.1 του Β.Κ**, δηλαδή την περίθαλψη που καθίσταται ιατρικά αναγκαία κατά τη διάρκεια της προσωρινής διαμονής λαμβανομένων υπόψη, της φύσης των παροχών και της διάρκειας της διαμονής και όχι πλήρη περίθαλψη. Επομένως τα

μέλη οικογένειας μεθοριακού εργαζόμενου σε αντίθεση με τον ίδιο τον εργαζόμενο αλλά και τους εργαζόμενους οι οποίοι δεν είναι μεθοριακοί και τα μέλη της οικογένειάς τους, **δεν** έχουν τη δυνατότητα να μεταβούν στο αρμόδιο κράτος μέλος, όταν αυτό είναι ένα από τα 11 προαναφερόμενα, προκειμένου να λάβουν ιατρική περίθαλψη, παρά μόνο αν έχουν λάβει προηγούμενη έγκριση γι' αυτό (βλ. παρακάτω σχετική διαδικασία στα πλαίσια της προγραμματισμένης περίθαλψης). Σημειώνεται ότι η **Ελλάδα δεν περιλαμβάνεται** στον κατάλογο των χωρών του Παραρτήματος ΙΙΙ του Β.Κ ανωτέρω και επομένως σε **μέλη οικογένειας μεθοριακών εργαζομένων, ασφαλισμένων του ΟΓΑ**, τα οποία διαμένουν προσωρινά στην Ελλάδα και δικαιούνται ιατρική περίθαλψη σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία του ΟΓΑ θα χορηγείται η όποια περίθαλψη ζητηθεί και προβλέπεται σύμφωνα με τη νομοθεσία του ΟΓΑ και **όχι η αναγκαία**. Είναι ευνόητο ότι σ'αυτές τις περιπτώσεις η περίθαλψη θα χορηγείται με την επίδειξη από τους ενδιαφερομένους του βιβλιαρίου ασθένειας του ΟΓΑ.

A.1.1.2 Συνταξιούχοι και Μέλη των Οικογενειών τους

Γενικές Αρχές

Κατά γενικό κανόνα οι **συνταξιούχοι** και τα **μέλη των οικογενειών** τους:

- Δικαιούνται, όπως και οι ενεργά ασφαλισμένοι παροχές ασθένειας σε είδος στο κράτος μέλος στο οποίο **κατοικούν**, για λογαριασμό και εις βάρος του αρμόδιου φορέα, ο οποίος αναζητείται πάντοτε, μεταξύ των φορέων συνταξιοδότησης του ενδιαφερομένου.
- Δικαιούνται όπως και οι ενεργά ασφαλισμένοι την **αναγκαία** περίθαλψη σε περίπτωση διαμονής τους, εκτός του κράτους στο οποίο κατοικούν, για λογαριασμό και εις βάρος του αρμόδιου φορέα, ακόμη και αν ο φορέας αυτός δεν βρίσκεται στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικούν .
- Δικαιούνται **πλήρη** περίθαλψη σε περίπτωση που μεταβαίνουν για **διαμονή** στο αρμόδιο κράτος μέλος, δηλαδή στο κράτος μέλος που βρίσκεται ο

φορέας που είναι αρμόδιος για την ανάληψη του κόστους των παροχών σε είδος που χορηγούνται στα ανωτέρω πρόσωπα στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικούν. Η συγκεκριμένη ρύθμιση όμως δεν εφαρμόζεται για τους συνταξιούχους όλων των κρατών μελών.

Αναλυτικότερα:

1. Προσδιορισμός του Αρμόδιου Φορέα-Περιπτώσιολογία

Αρχικά θα πρέπει να εξετασθούν οι διατάξεις των νέων Κανονισμών που αφορούν στον τρόπο και τα κριτήρια προσδιορισμού του αρμόδιου φορέα, δηλαδή του φορέα εις βάρος και για λογαριασμό του οποίου, χορηγούνται οι παροχές σε είδος στους συνταξιούχους και στα μέλη των οικογενειών τους. Διακρίνουμε τις ακόλουθες τρεις περιπτώσεις:

1^η Περίπτωση

- Αν συνταξιούχος δικαιούται παροχές ασθένειας σε είδος, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους **συνταξιοδότησης** και **κατοικίας** του, τότε οι παροχές αυτές χορηγούνται στον ίδιο και στα μέλη της οικογένειάς του από τον αρμόδιο φορέα του τόπου κατοικίας και σε βάρος του, ανεξάρτητα από το αν ο συνταξιούχος λαμβάνει σύνταξη ή συντάξεις και από άλλα κράτη-μέλη (**άρθρο 23, Β.Κ**).

Παράδειγμα 1^ο

- Συνταξιούχος ΟΓΑ, Γερμανικού και Γαλλικού φορέα, που κατοικεί με τη σύζυγο του που δεν εργάζεται και τα δύο τους παιδιά στην Ελλάδα, δικαιούται παροχές ασθένειας σε είδος για τον ίδιο και για τα μέλη της οικογένειάς του, σύμφωνα με τη νομοθεσία του ΟΓΑ, ο οποίος στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι ο αρμόδιος φορέας του τόπου κατοικίας.

2^η Περίπτωση

- Αν συνταξιούχος λαμβάνει σύνταξη από **ένα** ή **περισσότερα** κράτη-μέλη και **δεν δικαιούται** παροχές ασθένειας σε είδος σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους στο οποίο **κατοικεί**, τότε ο ίδιος και τα μέλη της οικογένειάς του λαμβάνουν τις παροχές αυτές από τον φορέα του τόπου κατοικίας τους και

σύμφωνα με την νομοθεσία του, για λογαριασμό και εις βάρος όμως του **αρμόδιου** φορέα ο οποίος προσδιορίζεται σύμφωνα με τους παρακάτω κανόνες:

α) σε περίπτωση συνταξιοδότησης μόνο από **ένα** κράτος (όχι αυτό της κατοικίας) ή από **δύο** κράτη (περιλαμβανομένου και του κράτους κατοικίας σύμφωνα με τη νομοθεσία του οποίου όμως δεν θεμελιώνεται δικαίωμα για παροχές), αρμόδιος για την ανάληψη του κόστους των παροχών είναι ο φορέας του κράτους μέλους, στο οποίο ο συνταξιούχος και τα μέλη της οικογένειάς του θα είχαν δικαίωμα παροχών ασθένειας αν κατοικούσαν σ' αυτό (δηλαδή και στις δύο περιπτώσεις ανωτέρω ερευνάται αν θεμελιώνεται δικαίωμα σύμφωνα με τη νομοθεσία του άλλου κράτους μέλους όχι αυτού της κατοικίας) .

β) σε περίπτωση συνταξιοδότησης από **δύο** (στα οποία **δεν** περιλαμβάνεται το κράτος κατοικίας) ή και **περισσότερα κράτη** (περιλαμβανομένου και του κράτους κατοικίας σύμφωνα με τη νομοθεσία του οποίου δεν θεμελιώνεται το δικαίωμα για παροχές ασθένειας σε είδος), αρμόδιος για την ανάληψη του κόστους των παροχών θα είναι ο φορέας του κράτους στο οποίο πραγματοποιήθηκε ο περισσότερος χρόνος ασφάλισης ή αν έχει πραγματοποιηθεί ίσος χρόνος ασφάλισης σε όλους τους φορείς, ο φορέας του κράτους μέλους στο οποίο ο συνταξιούχος είχε ασφαλισθεί τελευταία , υπό την προϋπόθεση ότι θα υπήρχε δικαίωμα για παροχές σε είδος σύμφωνα με τη νομοθεσία των προαναφερομένων, ανάλογα με την περίπτωση, κρατών μελών αν ο συνταξιούχος ή τα μέλη της οικογένειάς του κατοικούσαν στο έδαφός τους (**άρθρο 24, Β.Κ**).

Παράδειγμα 2°

- Συνταξιούχος ΟΓΑ, Βουλγαρικού και Γερμανικού φορέα ο οποίος **κατοικεί** στη Γερμανία, αλλά δεν έχει δικαίωμα παροχών ασθένειας σε είδος σύμφωνα με τη Γερμανική νομοθεσία.
- Περισσότερος χρόνος ασφάλισης, πλην Γερμανικού φορέα, στον ΟΓΑ.
- Επειδή ο συνταξιούχος έχει πραγματοποιήσει στον ΟΓΑ τον περισσότερο χρόνο ασφάλισης και επειδή, αν ο εν λόγω συνταξιούχος και τα τυχόν μέλη της οικογένειάς του κατοικούσαν στην Ελλάδα θα είχαν δικαίωμα παροχών ασθένειας σε είδος από τον ΟΓΑ, οι παροχές θα χορηγηθούν από τον φορέα του τόπου κατοικίας που είναι ο Γερμανικός και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τη

νομοθεσία του σε βάρος όμως του ΟΓΑ ο οποίος στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι ο αρμόδιος φορέας (**βλ. σημείο β ανωτέρω**).

- Αν ο συνταξιούχος του παραδείγματος λάμβανε σύνταξη μόνο από τον ΟΓΑ και το Γερμανικό φορέα, πάλι ο ΟΓΑ θα ήταν ο αρμόδιος φορέας για την ανάληψη του κόστους των παροχών (**βλ. σημείο α ανωτέρω**).

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ- ΕΝΤΥΠΑ

-Υποβολή αίτησης: Απαραίτητη

-Κοινοτικό έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος (Κ.Ε.Π.Δ): Φορητό έγγραφο (portable document)S1

-Χαρακτηριστικά Κ.Ε.Π.Δ: Ατομικό

-Κάλυψη των μελών οικογένειας: Ναι εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της νομοθεσίας του κράτους μέλους κατοικίας

-Διάρκεια ισχύος (Κ.Ε.Π.Δ): Δεν ορίζεται από τους Κανονισμούς. Προτείνεται ανανέωση της διάρκειας ισχύος της κάλυψης ανά έτος, μετά την πραγματοποίηση των σχετικών ελέγχων.

-Φορέας έκδοσης (Κ.Ε.Π.Δ): Ο ΟΓΑ ως αρμόδιος φορέας

-Φορέας παραλαβής (Κ.Ε.Π.Δ): Ο φορέας του κράτους μέλους κατοικίας (Γερμανικός)

-Παρακολούθηση δικαιώματος: Ναι και από τους δύο φορείς (αρμόδιο και τόπου κατοικίας) με υποχρέωση ενημέρωσης για τις εγγραφές και τυχόν αλλαγές στις εγγραφές στα μητρώα του κράτους μέλους κατοικίας αλλά και εκατέρωθεν ακυρώσεις.

3^η Περίπτωση

- Αν συνταξιούχος λαμβάνει σύνταξη από ένα ή περισσότερα κράτη-μέλη αλλά **δεν κατοικεί** σε κάποιο από αυτά και στο κράτος κατοικίας του το δικαίωμα σε παροχές ασθένειας σε είδος αποκτάται ανεξάρτητα από προϋποθέσεις ασφάλισης ή μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας, ο αρμόδιος φορέας εις βάρος του οποίου θα χορηγηθούν οι παροχές αναζητείται μεταξύ των φορέων των κρατών μελών τα οποία καταβάλλουν σύνταξη σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρονται στην 2^η περίπτωση ανωτέρω, υπό την προϋπόθεση ότι ο συνταξιούχος και τα μέλη της οικογένειάς του, θα δικαιούνταν παροχές ασθένειας σε είδος αν κατοικούσαν στο εν λόγω κράτος μέλος (**άρθρο 25, Β.Κ**).

Παράδειγμα 3°

- Συνταξιούχος ΟΓΑ, Γαλλικού και Γερμανικού φορέα ο οποίος κατοικεί μαζί με τα δυο του τέκνα στην Αγγλία, κράτος από το οποίο δεν λαμβάνει σύνταξη, αλλά σύμφωνα με την νομοθεσία του οποίου το δικαίωμα για παροχές ασθένειας σε είδος δεν εξαρτάται από προϋποθέσεις ασφάλισης, μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας.
- Τελευταίος φορέας ασφάλισης του συνταξιούχου είναι ο Γερμανικός, ενώ ο περισσότερος χρόνος ασφάλισης έχει διανυθεί υπό τη Γαλλική νομοθεσία.
- Ισχύει η παραδοχή ότι ο εν λόγω συνταξιούχος και τα μέλη της οικογένειάς του θα είχαν δικαίωμα για παροχές ασθένειας σύμφωνα με τη νομοθεσία όλων των κρατών μελών, από τα οποία αυτός συνταξιοδοτείται, αν κατοικούσαν σε κάποιο από αυτά.
- Οι παροχές ασθένειας σε είδος θα χορηγηθούν από το φορέα του τόπου κατοικίας (Αγγλικό) και σύμφωνα με τη νομοθεσία του εις βάρος όμως του Γαλλικού φορέα, ο οποίος είναι ο αρμόδιος φορέας, επειδή αφενός υπό τη νομοθεσία αυτή (Γαλλική) έχει διανυθεί ο περισσότερος χρόνος ασφάλισης και αφετέρου αν ο συνταξιούχος και τα τέκνα κατοικούσαν στο εν λόγω κράτος θα είχαν δικαίωμα για τις εν λόγω παροχές.
- Αν στο παρόν παράδειγμα ο χρόνος ασφάλισης ήταν **ίσος** σε όλους του φορείς τότε αρμόδιος φορέας για την ανάληψη του κόστους των παροχών θα ήταν ο Γερμανικός. Είναι ευνόητο ότι αν δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις της Γερμανικής νομοθεσίας, ο αρμόδιος φορέας θα αναζητούνταν, με βάση το ίδιο κριτήριο μεταξύ του Γαλλικού φορέα και του ΟΓΑ, εξαιρουμένου του Γερμανικού φορέα.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ- ΕΝΤΥΠΑ

-Υποβολή αίτησης: Απαραίτητη

-Κοινοτικό έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος

(Κ.Ε.Π.Δ): Φορητό έγγραφο (portable document)S1

-Χαρακτηριστικά εγγράφου: Ατομικό

-Κάλυψη των μελών οικογένειας: Ναι εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της νομοθεσίας του κράτους μέλους κατοικίας

-Διάρκεια ισχύος (Κ.Ε.Π.Δ): Δεν ορίζεται στους Κανονισμούς

-Φορέας έκδοσης (Κ.Ε.Π.Δ): Ο κατά περίπτωση αρμόδιος φορέας

-Φορέας παραλαβής (Κ.Ε.Π.Δ): Ο φορέας του κράτους μέλους κατοικίας (Αγγλικός)

-Παρακολούθηση δικαιώματος: Ναι και από τους δύο φορείς (αρμόδιο και τόπου κατοικίας) με υποχρέωση ενημέρωσης για τις εγγραφές και τυχόν αλλαγές στις εγγραφές στα μητρώα του κράτους μέλους κατοικίας αλλά και εκατέρωθεν ακυρώσεις.

Επισήμανση

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις αν τα **μέλη** της οικογένειας του συνταξιούχου κατοικούν σε κράτος μέλος **άλλο** από εκείνο της κατοικίας του συνταξιούχου δικαιούνται παροχές σε είδος από το φορέα του τόπου κατοικίας τους, εφόσον πληρούνται οι διατάξεις της νομοθεσίας που αυτός εφαρμόζει και εφόσον ο συνταξιούχος δικαιούται παροχές σε είδος σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους. Η δαπάνη σ' αυτές τις περιπτώσεις επιβαρύνει τον αρμόδιο φορέα που είναι υπεύθυνος για την ανάληψη της δαπάνης των παροχών σε είδος που χορηγούνται στο συνταξιούχο στο κράτος μέλος κατοικίας του (**άρθρο 26, ΒΚ**). Σημειώνεται ότι και σ' αυτές τις περιπτώσεις τα μέλη της οικογένειας του συνταξιούχου θα πρέπει να εγγραφούν στα μητρώα δικαιούχων παροχών ασθένειας σε είδος του κράτους μέλους κατοικίας τους προσκομίζοντας το **κοινοτικό έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος S1**.

2. Διαμονή του συνταξιούχου ή των μελών της οικογένειάς του σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος μέλος κατοικίας τους-Διαμονή στο αρμόδιο κράτος μέλος (άρθρο 27 παρ.1 του Β.Κ)

2.1 Δικαίωμα παροχών ασθένειας σε είδος με **Κάρτα**-EHIC (αναγκαία περίθαλψη) έχουν οι συνταξιούχοι και τα μέλη των οικογενειών τους σε περίπτωση προσωρινής διαμονής για οποιοδήποτε λόγο-**όχι ιατρικό ταξίδι**- εκτός του κράτους κατοικίας τους (**άρθρο 27,παρ.1, Β.Κ**).

2.2 Το κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την ανάληψη των δαπανών των παροχών ασθένειας σε είδος στο κράτος μέλος της κατοικίας του συνταξιούχου ή των μελών της οικογένειάς του, είναι επίσης μεταξύ των άλλων το κράτος που είναι αρμόδιο για την χορήγηση της Κάρτας, σε περίπτωση διαμονής τους, εκτός του κράτους κατοικίας τους.

Παράδειγμα 4^ο

Συνταξιούχος του ΟΓΑ, κάτοικος Ελλάδας, που για οποιοδήποτε λόγο, **όχι όμως ιατρικό ταξίδι**, διαμένει προσωρινά στη Γερμανία. Λαμβάνει από το φορέα του τόπου διαμονής (Γερμανικό) και σύμφωνα με τη νομοθεσία που αυτός εφαρμόζει για τους ασφαλισμένους του, τις παροχές ασθένειας σε είδος που καθίστανται ιατρικά αναγκαίες, αφού ληφθούν υπόψη η φύση των παροχών και η διάρκεια της διαμονής, εις βάρος του ΟΓΑ που είναι ο αρμόδιος φορέας για την ανάληψη του κόστους των παροχών.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ- ΕΝΤΥΠΑ

- Υποβολή αίτησης: Απαραίτητη
- Κοινοτικό έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος: Φορητό έγγραφο (portable document) Κάρτα (Ε.Κ.Α.Α-ΕΗΙC)
- Χαρακτηριστικά Κ.Ε.Π.Δ: Ατομικό
- Κάλυψη των μελών οικογένειας: Ναι
- Διάρκεια ισχύος Κ.Ε.Π.Δ: Ανάλογα με τη διάρκεια του ταξιδιού και μέχρι 6 μήνες.
- Φορέας έκδοσης Κ.Ε.Π.Δ: Ο ΟΓΑ ως αρμόδιος φορέας
- Φορέας παραλαβής Κ.Ε.Π.Δ: Ο πάροχος υπηρεσιών υγείας του κράτους μέλους διαμονής.
- Παρακολούθηση δικαιώματος: Ναι και από τους δύο φορείς (αρμόδιο και τόπου κατοικίας) με υποχρέωση ενημέρωσης σε περίπτωση απώλειας, επανέκδοσης της Κάρτας, έκδοσης Π.Π.Α.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ !!

Αν ο συνταξιούχος του ανωτέρω παραδείγματος κατοικούσε στη Γερμανία, χωρίς να έχει δικαίωμα λήψης παροχών σε είδος σύμφωνα με τη Γερμανική νομοθεσία, είτε επειδή δεν συνταξιοδοτείται από την εν λόγω χώρα είτε επειδή δεν θεμελιώνει τις προϋποθέσεις του σχετικού δικαιώματος, επιθυμούσε να μεταβεί προσωρινά στη Γαλλία, ο ΟΓΑ ως αρμόδιος φορέας θα έπρεπε να του χορηγήσει την **Κάρτα**.

2.3 Κατ' εξαίρεση συνταξιούχοι και μέλη των οικογενειών τους που **διαμένουν προσωρινά** στο **αρμόδιο** κράτος μέλος, δηλαδή στο κράτος μέλος που βρίσκεται

ο φορέας που είναι αρμόδιος για την ανάληψη της δαπάνης των παροχών σε είδος που χορηγούνται στο συνταξιούχο στο κράτος μέλος της κατοικίας του, έχουν δικαίωμα για πλήρη περίθαλψη (όχι αναγκαία) και χωρίς προηγούμενη έγκριση, εφόσον το εν λόγω κράτος μέλος είναι ένα από τα αναφερόμενα στο Παράρτημα IV του Β.Κ (Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Γερμανία Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Κύπρος, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πολωνία, Σλοβενία και Σουηδία, **άρθρο 27, παρ.2 ,Β.Κ).**

Παράδειγμα 5°

Συνταξιούχος του ΟΓΑ και Γερμανικού φορέα συντάξεων, ο οποίος κατοικεί στην Γερμανία από την οποία δεν έχει δικαίωμα παροχών ασθένειας, καλύπτεται για τις εν λόγω παροχές από τον ΟΓΑ με το κοινοτικό έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος (portable document) S1.

Αν ο εν λόγω συνταξιούχος επιστρέψει για προσωρινή διαμονή στην Ελλάδα δικαιούται πλήρη ιατρική περίθαλψη από τον ΟΓΑ, όχι την αναγκαία και μάλιστα χωρίς προηγούμενη έγκριση επειδή η Ελλάδα περιλαμβάνεται στον κατάλογο των χωρών του Παραρτήματος IV του Β.Κ. Η περίθαλψη θα πρέπει να χορηγηθεί με την επίδειξη του βιβλιαρίου υγείας του ΟΓΑ.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ- ΕΝΤΥΠΑ

- Υποβολή αίτησης:** Δεν προβλέπεται από τους Κανονισμούς
- Κοινοτικό έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος:** Δεν προβλέπεται
- **Χαρακτηριστικά Κ.Ε.Π.Δ:** Δεν προβλέπεται
- Κάλυψη των μελών οικογένειας:** Ναι
- Διάρκεια ισχύος Κ.Ε.Π.Δ:** Δεν προβλέπεται
- Φορέας έκδοσης Κ.Ε.Π.Δ:** Δεν προβλέπεται
- Φορέας παραλαβής Κ.Ε.Π.Δ:** Δεν προβλέπεται
- Παρακολούθηση δικαιώματος:** Ναι και από τους δύο φορείς (αρμόδιο και τόπου κατοικίας) με υποχρέωση ενημέρωσης σε περίπτωση αλλαγών ή ακυρώσεων στα μητρώα του φορέα του τόπου κατοικίας, αλλά και πρόσθετων χρεώσεων για επικαλυπτόμενα χρονικά διαστήματα.

3. Ειδικοί κανόνες για συνταξιούχους, πρώην μεθοριακούς εργαζόμενους –Συνέχιση της Θεραπείας στο κράτος μέλος της προηγούμενης απασχόλησης (άρθρο 28, Β.Κ και 29, ΕΚ)

Κατά γενικό κανόνα οι συνταξιούχοι πρώην μεθοριακοί εργαζόμενοι και τα μέλη των οικογενειών τους έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους άλλους συνταξιούχους και τα μέλη των οικογενειών τους, όπως αυτά αναφέρθηκαν ανωτέρω (**αναγκαία** περίθαλψη όταν διαμένουν εκτός του αρμοδίου κράτους ή του κράτους κατοικίας τους, **πλήρη** περίθαλψη στο κράτος κατοικίας τους κλπ).

Στο πλαίσιο όμως των νέων Κανονισμών δίνεται στα εν λόγω πρόσωπα, υπό προϋποθέσεις, η δυνατότητα να συνεχίσουν χωρίς χρονικούς περιορισμούς στο κράτος μέλος της τελευταίας τους, πριν τη συνταξιοδότηση τους, απασχόλησης, ακόμη και αν δεν θεμελιώνουν ως συνταξιούχοι και από το εν λόγω κράτος δικαίωμα λήψης παροχών ασθένειας σε είδος με βάση τη νομοθεσία του, τη θεραπεία που ήδη έχουν αρχίσει σ' αυτό.

Ειδικότερα συνταξιούχος, πρώην μεθοριακός εργαζόμενος, λόγω γήρατος ή αναπηρίας δικαιούται σε περίπτωση ασθένειας να εξακολουθήσει να λαμβάνει παροχές σε είδος στο κράτος μέλος, όπου άσκησε την τελευταία μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητά του, εφόσον όμως πρόκειται για συνέχιση της θεραπείας που άρχισε στο εν λόγω κράτος.

Επομένως, το δικαίωμα για συνέχιση της περίθαλψης στο κράτος της τελευταίας απασχόλησης, διακρίνεται αυτών για **αναγκαία** ή **προγραμματισμένη** περίθαλψη. Σ' αυτό το πλαίσιο εντάσσεται επίσης και η διαδικασία της συνεχιζόμενης έρευνας για τη διάγνωση της ασθένειας.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η εφαρμογή αυτών των διατάξεων των Κανονισμών από τη σκοπιά της νομοθεσίας του ΟΓΑ (αλλά και των άλλων Ελληνικών φορέων αποκτά αξία, όταν ο ΟΓΑ, ως ο τελευταίος, πριν τη συνταξιοδότηση, φορέας ασφάλισης του πρώην μεθοριακού εργαζομένου, δεν καθίσταται ο αρμόδιος φορέας για τη χορήγηση των παροχών σε είδος στο συνταξιούχο πλέον μεθοριακό εργαζόμενο .

Είναι ευνόητο ότι αν ο ΟΓΑ ήταν, εκτός από τελευταίος φορέας ασφάλισης του πρώην μεθοριακού εργαζομένου και ο αρμόδιος φορέας για την ανάληψη του κόστους των παροχών σε είδος, μετά τη συνταξιοδότησή του, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 23 έως 27 του Β.Κ και ο εν λόγω εργαζόμενος βρισκόταν κατά το χρόνο της συνταξιοδότησής του ήδη σε διαδικασία λήψης θεραπευτικής αγωγής στην Ελλάδα, δεν θα υπήρχε λόγος εφαρμογής των διατάξεων περι

συνεχιζόμενη θεραπείας ανωτέρω, αφού ο εν λόγω συνταξιούχος σ' αυτή την περίπτωση έχει δικαίωμα, ακόμη και αν δεν κατοικεί στην Ελλάδα και απλώς επιστρέφει για διαμονή στην χώρα, για **πλήρη περίθαλψη** και **όχι την αναγκαία ή συνεχιζόμενη για συγκεκριμένη πάθηση** και μάλιστα χωρίς προηγούμενη έγκριση.

Τέλος, οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και όσον αφορά στα **μέλη** της οικογένειας του συνταξιούχου, πρώην μεθοριακού εργαζόμενου, εκτός αν το κράτος μέλος της προηγούμενης απασχόλησης περιλαμβάνεται στον κατάλογο κρατών του Παραρτήματος III του Β.Κ (Δανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Φιλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο).

Παράδειγμα 6°

- Συνταξιούχος του ΟΓΑ και Βουλγαρικού φορέα, πρώην μεθοριακός εργαζόμενος ασφαλισμένος του ΟΓΑ, ο οποίος **κατοικεί** στην Βουλγαρία και αρμόδιος φορέας για τη χορήγηση των παροχών σε είδος στον ίδιο και τα μέλη της οικογένειάς του είναι ο φορέας του τόπου κατοικίας (Βουλγαρικός) και όχι ο ΟΓΑ.
- Ο ανωτέρω και ένα από τα τέκνα του, ήδη κατά το χρόνο συνταξιοδότησης βρίσκονται σε φάση λήψης θεραπευτικής αγωγής στην Ελλάδα.
- Ο ανωτέρω συνταξιούχος και το τέκνο του έχουν δικαίωμα να συνεχίσουν την θεραπεία τους στην Ελλάδα για όσο χρειαστεί, προσκομίζοντας στο φορέα του τόπου **διαμονής** το κοινοτικό **έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος (portable document) S3 (άρθρο 29, Ε.Κ)** το οποίο εκδίδεται από τον αρμόδιο φορέα του κράτους της κατοικίας τους (Βουλγαρικό).

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ- ΕΝΤΥΠΑ

-Υποβολή αίτησης: Απαραίτητη

-Κοινοτικό έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος(Κ.Ε.Π.Δ): Φορητό έγγραφο (portable document) S3

-Χαρακτηριστικά εγγράφου: Ατομικό

-Κάλυψη των μελών οικογένειας: Ναι στη συγκεκριμένη περίπτωση του παραδείγματος.

-Διάρκεια Ισχύος: Δεν ορίζεται στους Κανονισμούς

-Φορέας έκδοσης: Ο Βουλγαρικός ως αρμόδιος φορέας

-Φορέας παραλαβής: Ο πάροχος των υπηρεσιών

-Παρακολούθηση δικαιώματος: Ναι και από τους δύο φορείς (αρμόδιο και τόπου κατοικίας).

B.1. Προγραμματισμένη περίθαλψη

B.1.1 Προσδιορισμός δικαιώματος- Έντυπα και Διαδικασία Άσκησης του

B.1.1.1 Ασφαλισμένοι –Συνταξιούχοι και Μέλη των Οικογενειών τους

Γενικές Αρχές

Οι ασφαλισμένοι , οι συνταξιούχοι και τα μέλη των οικογενειών τους οι οποίοι έχουν αποκτήσει δικαίωμα για παροχές ασθένειας σε είδος έναντι του αρμοδίου φορέα δύνανται:

- Να μεταβαίνουν κατόπιν έγκρισης του εν λόγω φορέα σε άλλο από το αρμόδιο για την ανάληψη των δαπανών των παροχών σε είδος κράτος μέλος, με σκοπό τη λήψη ιατρικής περίθαλψης.
- Να λαμβάνουν από τον φορέα του τόπου διαμονής παροχές ασθένειας σε είδος για λογαριασμό του αρμοδίου φορέα, ως εάν ήταν ασφαλισμένοι δυνάμει αυτής της νομοθεσίας(άρθρο 20 και άρθρο 27, παρ.3 του Β.Κ).

Ειδικότερα:**1. Διαδικασίες Εφαρμογής του άρθρου 20 και 27 παρ.3 Β.Κ-****Προγραμματισμένη περίθαλψη**

Προκειμένου ο ασφαλισμένος ή ο συνταξιούχος ή/και τα μέλη των οικογενειών τους να λάβουν ιατρική περίθαλψη σε κράτος μέλος άλλο από αυτό στο οποίο κατοικούν θα πρέπει:

1° Βήμα

Να υποβάλλουν αίτηση στον αρμόδιο φορέα.

Παρατηρήσεις

- Σε περίπτωση που οι ενδιαφερόμενοι δεν κατοικούν στο αρμόδιο κράτος μέλος, δηλαδή στο κράτος μέλος που βρίσκεται ο αρμόδιος φορέας, η **αίτηση** υποβάλλεται στον φορέα του τόπου **κατοικίας** ο οποίος θα πρέπει να τη διαβιβάσει άμεσα στον αρμόδιο φορέα (**άρθρο 26, παρ.2, ΕΚ**).
- Αν τα **μέλη της οικογένειας ασφαλισμένου** κατοικούν σε κράτος μέλος **άλλο** από αυτό στο οποίο κατοικεί ο ίδιος και το κράτος αυτό έχει επιλέξει απόδοση βάσει **κατ' αποκοπή** ποσών, τότε αρμόδιος φορέας είναι ο φορέας του τόπου κατοικίας των μελών της οικογένειας (**άρθρο 20, παρ.4, Β.Κ**). Η ανωτέρω ρύθμιση ισχύει τόσο για τα **μέλη της οικογένειας** των **συνταξιούχων** όσο και για τους ίδιους τους **συνταξιούχους** (**άρθρο 27, παρ.5 Β.Κ**). Σ' αυτές τις περιπτώσεις η αίτηση υποβάλλεται στον φορέα του τόπου κατοικίας. Τα κράτη μέλη που απαιτούν απόδοση του κόστους των παροχών σε είδος βάσει κατ' αποκοπή ποσών αναφέρονται στο Παράρτημα 3 του Ε.Κ και είναι τα ακόλουθα: Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Φιλανδία, Σουηδία, Ην. Βασίλειο.

2° Βήμα

Να λάβουν την έγκριση από τον αρμόδιο φορέα.

Ειδικότερα διακρίνουμε τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Α) Χορήγηση έγκρισης όταν αρμόδιος φορέας είναι ο φορέας του τόπου κατοικίας των ενδιαφερομένων**

1. Η **έγκριση** παρέχεται **υποχρεωτικά** από τον αρμόδιο φορέα εφόσον:
- α.** η ζητούμενη θεραπεία **περιλαμβάνεται** στις παροχές που προβλέπονται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους όπου κατοικεί ο ενδιαφερόμενος ή τα μέλη της οικογένειας
- και**
- β.** μια τέτοια θεραπεία **δεν είναι δυνατόν να παρασχεθεί** στα ανωτέρω πρόσωπα, εντός χρονικού διαστήματος, ιατρικά αιτιολογημένου, αφού ληφθούν υπόψη η τρέχουσα κατάσταση της υγείας τους και η πιθανή εξέλιξη της ασθένειάς τους (**άρθρο 20, παρ.2 και 3, Β.Κ.**)
- Για την χορήγηση της έγκρισης θα ακολουθείται από τον ΟΓΑ η προβλεπόμενη από το εσωτερικό δίκαιο διαδικασία (αίτηση-γνωμάτευση ιατρού δ/ντή κρατικής ή πανεπιστημιακής Κλινικής- κλπ).

Β) Χορήγηση έγκρισης όταν δεν είναι ο αρμόδιος φορέας ο φορέας του τόπου κατοικίας των ενδιαφερομένων

1. Όταν ο αρμόδιος φορέας είναι διαφορετικός από τον φορέα του τόπου κατοικίας των ενδιαφερομένων, τότε ο φορέας του τόπου κατοικίας διαβιβάζει άμεσα την αίτηση του ενδιαφερομένου για **έγκριση** της περίθαλψης στον αρμόδιο φορέα (**άρθρο 26, παρ. 2, ΕΚ**).
2. Μαζί με την αίτηση που διαβιβάζει στον αρμόδιο φορέα ανωτέρω ο φορέας του τόπου κατοικίας, υποχρεούται επίσης να πιστοποιήσει με **δήλωσή** του κατά πόσο πληρούνται οι προαναφερόμενες στο σημείο Α.1 προϋποθέσεις, στο κράτος της κατοικίας των ενδιαφερομένων (**άρθρο 26, παρ. 2, ΕΚ**). Στις περιπτώσεις αυτές η ζητούμενη έγκριση δεν παρέχεται από τον αρμόδιο προς τούτο φορέα μόνο εάν:
- Δεν πληρούνται οι όροι του σημείου Α.1 ανωτέρω (δηλαδή είτε η θεραπεία δεν περιλαμβάνεται στις παροχές της νομοθεσίας του κράτους μέλους **κατοικίας** είτε είναι δυνατόν να παρασχεθεί εντός χρονικού διαστήματος ιατρικά αιτιολογημένου, αφού ληφθούν υπόψη η τρέχουσα κατάσταση της υγείας του και η πιθανή εξέλιξη της ασθένειάς του, στο κράτος μέλος **κατοικίας**)

ή

- Εάν η ίδια περίθαλψη μπορεί να παρασχεθεί στο ίδιο το **αρμόδιο** κράτος μέλος, εντός προθεσμίας αποδεκτής από ιατρικής άποψης, λαμβανομένης υπόψη της τρέχουσας κατάστασης υγείας του ενδιαφερομένου και της πιθανής εξέλιξης της ασθένειάς του (**άρθρο 26 παρ.2, ΕΚ**).

Επομένως, αν από τη **δήλωση** του κράτους μέλους **κατοικίας** προκύπτει ότι **πληρούνται** οι όροι του σημείου A.1 ανωτέρω, τότε για την έγκριση της θεραπείας θα ακολουθείται από πλευράς ΟΓΑ και σ' αυτές τις περιπτώσεις η προβλεπόμενη από το εθνικό δίκαιο διαδικασία, εξαιρουμένων των ενεργειών που σχετίζονται με τη διαπίστωση της κατάστασης υγείας του ενδιαφερομένου. Η χορήγηση ή μη της έγκρισης θα πραγματοποιείται από το αρμόδιο προς τούτο Όργανο (Ειδική Υγειονομική Επιτροπή), το οποίο θα πρέπει να εξετάσει στην ουσία μόνο εάν η ίδια περίθαλψη μπορεί να παρασχεθεί στην Ελλάδα, εντός προθεσμίας αποδεκτής από ιατρικής άποψης, λαμβανομένης υπόψη της τρέχουσας κατάστασης υγείας του ενδιαφερομένου και της πιθανής εξέλιξης της ασθένειάς του **με βάση όμως τα στοιχεία του ιατρικού φακέλου του**, δηλαδή χωρίς τη φυσική παρουσία του.

3. Κατόπιν των προαναφερόμενων ενεργειών ο αρμόδιος φορέας θα πρέπει να ενημερώσει τον φορέα του κράτους μέλους, κατοικίας για την απόφασή του (**άρθρο 26 παρ.2, ΕΚ**).

4. Η έγκριση όμως θεωρείται ότι χορηγήθηκε από τον αρμόδιο φορέα, εάν δεν απαντήσει εντός των προθεσμιών που προβλέπει η εθνική νομοθεσία του (**άρθρο 26 παρ.2, ΕΚ**).

Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη συγκεκριμένη διάταξη του Κανονισμού που αναφέρεται στο σημείο 4 ανωτέρω, η οποία σχετίζεται με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας αναφορικά με τις προθεσμίες διεκπεραίωσης των υποθέσεων των πολιτών από τη Δημόσια Διοίκηση (ν.3242/2004). Θα πρέπει λοιπόν να αποφευχθούν περιπτώσεις χορήγησης έγκρισης σε ασφαλισμένους, συνταξιούχους του ΟΓΑ ή σε μέλη των οικογενειών τους για θεραπεία σε άλλο κράτος μέλος, από τον φορέα του τόπου κατοικίας τους και όχι από τον Οργανισμό, ενώ θα υπήρχε η δυνατότητα παροχής της εν λόγω

θεραπείας στην Ελλάδα, πιθανόν με λιγότερο κόστος αλλά και καλύτερα αποτελέσματα από θεραπευτικής πλευράς.

Γ) Χορήγηση έγκρισης όταν δεν είναι ο αρμόδιος φορέας ο φορέας του τόπου κατοικίας και ο ενδιαφερόμενος χρήζει επείγουσας περίθαλψης

Εφόσον ο ασφαλισμένος, ο οποίος κατοικεί σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο, χρήζει επείγουσας και ζωτικής περίθαλψης και η αίτηση δεν μπορεί να απορριφθεί σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο σημείο Α (1) ανωτέρω, η έγκριση χορηγείται από το φορέα του τόπου κατοικίας για λογαριασμό του αρμοδίου φορέα, ο οποίος αφενός ενημερώνεται άμεσα από τον φορέα του τόπου κατοικίας και αφετέρου υποχρεούται σ' αυτή την περίπτωση να δέχεται τις γνωματεύσεις και τις θεραπευτικές επιλογές στις οποίες προβαίνουν ιατροί εγκεκριμένοι από τον φορέα του τόπου κατοικίας (**άρθρο 26 παρ.3, ΕΚ**).

Δ) Συμπλήρωση περίθαλψης

Ο φορέας του τόπου διαμονής, με την επιφύλαξη οποιασδήποτε απόφασης σχετικά με την έγκριση, ενημερώνει τον αρμόδιο φορέα κατά πόσον είναι σκόπιμο από ιατρική άποψη να συμπληρωθεί η περίθαλψη που καλύπτεται από την υπάρχουσα έγκριση (**άρθρο 26, παρ.5, Ε.Κ**).

3^ο Βήμα

Να προσκομίσουν στο φορέα του τόπου διαμονής έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος λήψης περίθαλψης το οποίο εκδίδει ο αρμόδιος φορέας.

Εδிகότερα:

Ο ασφαλισμένος ή ο συνταξιούχος καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους που λαμβάνουν την έγκριση του κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα ανωτέρω, αρμοδίου φορέα για τη λήψη ιατρικής περίθαλψης σε άλλο κράτος μέλος, προσκομίζουν στο φορέα του τόπου διαμονής στο κράτος μέλος όπου λαμβάνουν την περίθαλψη το **έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος (portable document) S2**, το οποίο εκδίδεται από τον αρμόδιο φορέα.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Θα πρέπει σ' αυτό το σημείο, αφενός να επισημάνουμε το **ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ** χαρακτήρα των διατάξεων των Κανονισμών και αφετέρου να υπενθυμίσουμε τη βασική αρχή ότι σε περίπτωση που μόνο η εφαρμογή των διατάξεων της **εθνικής-εσωτερικής** νομοθεσίας εξασφαλίζει **υψηλότερο** επίπεδο παροχών από αυτό που επιτυγχάνεται με την συνδυασμένη εφαρμογή του εθνικού με το κοινοτικό δίκαιο ή αποκλειστικά με βάση το κοινοτικό δίκαιο, τότε θα πρέπει εφαρμόζονται οι **ευνοϊκότερες** για τον ασφαλισμένο ρυθμίσεις του **εθνικού** δικαίου.

Επομένως, ερμηνευόμενες σ' αυτό το πλαίσιο οι προαναφερόμενες διατάξεις των Κανονισμών επιβάλλουν στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών την υποχρέωση χορήγησης έγκρισης για περίθαλψη σε άλλο από το αρμόδιο κράτος μέλος, όταν πληρούνται **τουλάχιστον**, αθροιστικά, οι προϋποθέσεις του σημείου Α.1 (α και β) ανωτέρω, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν επιτρέπουν ή απαγορεύουν τη χορήγηση τέτοιας έγκρισης υπό **ευνοϊκότερες** προϋποθέσεις, αποκλειστικά με βάση το **εθνικό** δίκαιο.

Επίσης η αρχή αυτή ισχύει κατεξοχήν και όσον αφορά το ζήτημα της κάλυψης του **κόστους** των παροχών (βλ. παράγραφο Ε στη συνέχεια). Είναι χαρακτηριστική η σχετική με το θέμα 17^η αιτιολογική σκέψη του Κανονισμού 987/2009, όπου ορίζεται ότι:

«ο παρών κανονισμός και ιδίως οι διατάξεις σχετικά με την παραμονή, εκτός του αρμοδίου κράτους μέλους και την **προγραμματισμένη περίθαλψη** δεν θα πρέπει να εμποδίζουν την εφαρμογή **ευνοϊκότερων εθνικών διατάξεων**, ιδίως όσον αφορά την **απόδοση του κόστους** που προέκυψε σε άλλο κράτος μέλος».

Γ. ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗ –ΠΑΡΟΧΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΣΕ ΕΙΔΟΣ (άρθρα 22, Β.Κ και 22, παρ.2, Ε.Κ)

Με ειδικές διατάξεις ρυθμίζουν οι Κανονισμοί το ζήτημα της ασφαλιστικής κάλυψης για παροχές ασθένειας των **υπό συνταξιοδότηση** προσώπων και των μελών των οικογενειών τους.

Ειδικότερα με τις διατάξεις της **παρ.1 και 2 του άρθρου 22 του Β.Κ** ορίζεται ότι: «ο ασφαλισμένος ο οποίος, μετά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης ή κατά τη διάρκεια της εξέτασης της, **παύει** να δικαιούται παροχές σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους που ήταν τελευταία αρμόδιο, εξακολουθεί να δικαιούται παροχές σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο

οποίο **κατοικεί**, υπό τον όρο ότι πληροί τις ασφαλιστικές προϋποθέσεις της νομοθεσίας του κράτους μέλους που αναφέρεται στην **παράγραφο 2**. Το δικαίωμα παροχών σε είδος στο κράτος μέλος κατοικίας ισχύει και για τα μέλη της οικογένειας του αιτούντος σύνταξη» .

Με τις διατάξεις της **παραγράφου 2 του άρθρου 22 του Β.Κ** προβλέπεται ότι: «οι παροχές σε είδος βαρύνουν τον φορέα του κράτους μέλους, το οποίο, σε περίπτωση συνταξιοδότησης, καθίσταται αρμόδιο δυνάμει των άρθρων 23 έως 25».

Επίσης με την γενική διάταξη της **παραγράφου 2 του άρθρου 22 του Ε.Κ** ορίζεται ότι: «με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 5 στοιχείο α) του βασικού Κανονισμού, ένα κράτος μέλος **επιτρέπεται** να **αναλαμβάνει** το κόστος των παροχών σύμφωνα με το άρθρο 22 του βασικού Κανονισμού, μόνον εάν ο ασφαλισμένος έχει υποβάλει αίτηση συνταξιοδότησης δυνάμει της νομοθεσίας του εν λόγω κράτους μέλους ή εάν σύμφωνα με τα άρθρα 23 έως 30 του βασικού Κανονισμού, λαμβάνει σύνταξη δυνάμει της νομοθεσίας του εν λόγω κράτους μέλους».

Τέλος, με τη διάταξη της **παρ.3 του άρθρου 24 του Ε.Κ** που αφορά στη διαδικασία , τα έντυπα και εν γένει στον τρόπο χορήγησης των παροχών ασθένειας σε δικαιούχους και σε μέλη των οικογενειών τους που κατοικούν σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος μέλος, ορίζεται ότι το παρόν άρθρο εφαρμόζεται κατ' αναλογία και στα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 22 του Β.Κ.

Κατόπιν των προαναφερομένων είναι δυνατόν να καταγραφούν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

1^η Περίπτωση

Δεδομένα

- Υπό συνταξιοδότηση ασφαλισμένος ο οποίος και μετά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης ή κατά τη διάρκεια της εξέτασής της **εξακολουθεί** να δικαιούται παροχές σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους που ήταν τελευταία αρμόδιο.
- Είναι αδιάφορο αν αυτό το κράτος είναι ή όχι το κράτος μέλος κατοικίας αυτού και των μελών της οικογένειάς του ή αν είναι ανάμεσα στα κράτη στα οποία έχει υποβληθεί συνταξιοδοτικό αίτημα.

Αντιμετώπιση

- Ο ασφαλισμένος και τα μέλη της οικογένειάς του εξακολουθούν να λαμβάνουν τις παροχές ασθένειας σε είδος, για λογαριασμό και εις βάρος του φορέα που ήταν τελευταία αρμόδιος, ο οποίος εκδίδει σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις τα κατά περίπτωση κοινοτικά έγγραφα πιστοποίησης του δικαιώματος σε παροχές ασθένειας σε είδος π.χ S1, Κάρτα κλπ

2^η Περίπτωση

Δεδομένα

- Υπό συνταξιοδότηση ασφαλισμένος, ο οποίος, μετά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης ή κατά τη διάρκεια της εξέτασής της, **παύει** να δικαιούται παροχές σε είδος από το κράτος μέλος που ήταν αρμόδιο τελευταία.
- Το κράτος μέλος **κατοικίας** αυτού και των μελών της οικογένειάς του αν και είναι ανάμεσα στα κράτη μέλη στα οποία έχει υποβληθεί αίτηση συνταξιοδότησης, δεν είναι το αρμόδιο για τη χορήγηση των παροχών σε είδος σε περίπτωση συνταξιοδότησης.
- Αρμόδιο καθίσταται άλλο κράτος μέλος στο οποίο επίσης έχει υποβληθεί αίτηση συνταξιοδότησης.

Αντιμετώπιση

- Σ' αυτή την περίπτωση οι παροχές θα χορηγηθούν από το φορέα του κράτους στο οποίο κατοικούν ο ασφαλισμένος και τα μέλη της οικογένειάς του, για λογαριασμό και εις βάρος όμως του φορέα ο οποίος καθίσταται μετά τη συνταξιοδότηση αρμόδιος, σύμφωνα με τα άρθρα 23 έως 25 του Β.Κ.
- Ο εν λόγω φορέας θα πρέπει να εκδώσει το κοινοτικό έγγραφο πιστοποίησης δικαιώματος S1, προκειμένου ο ασφαλισμένος και τα μέλη της οικογένειάς του να καλύπτονται για παροχές σε είδος στον τόπο της κατοικίας τους

3^η Περίπτωση

Δεδομένα

Όμοια με την 2^η περίπτωση ανωτέρω, με τη διαφορά ότι το κράτος μέλος κατοικίας του υπό συνταξιοδότηση προσώπου καθίσταται σε περίπτωση συνταξιοδότησης το αρμόδιο για τη χορήγηση των παροχών ασθένειας.

Αντιμετώπιση

Οι παροχές χορηγούνται από και εις βάρος του φορέα του τόπου κατοικίας.

4^η Περίπτωση

Δεδομένα

- Υπό συνταξιοδότηση ασφαλισμένος ο οποίος έχει υποβάλλει συνταξιοδοτικό αίτημα σε δύο ή και περισσότερα κράτη μέλη μεταξύ αυτών και στο κράτος κατοικίας του.
- Δεν δικαιούται πλέον παροχές ασθένειας από το κράτος μέλος που ήταν τελευταία αρμόδιο.
- Επίσης δεν δικαιούται παροχές ασθένειας, σε περίπτωση συνταξιοδότησης από κανένα κράτος μέλος, σύμφωνα με τα άρθρα 23 έως 30 του Β.Κ.

Αντιμετώπιση

- Η περίπτωση είναι ακραία και δεν θα προκύψει όταν ο ΟΓΑ είναι εμπλεκόμενος φορέας. Η λύση θα πρέπει να αναζητηθεί κατά την άποψή μας, στις ρυθμίσεις των Κανονισμών που αφορούν στην ασφάλιση ασθένειας των μη ενεργών προσώπων σε συνδυασμό με σχετικές ρυθμίσεις στο επίπεδο των εθνικών νομοθεσιών. Προτεραιότητα σ' αυτές τις περιπτώσεις (ασφαλιστική κάλυψη μη ενεργών προσώπων) έχει η νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας του συνταξιούχου και των μελών της οικογένειάς του.

Η εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων δεν παρουσιάζει προβλήματα από τη σκοπιά της νομοθεσίας του ΟΓΑ, τόσο λόγω των σχετικών με την ασφάλιση ασθένειας ρυθμίσεων της νομοθεσίας του, όσο και ευρύτερα των ρυθμίσεων περί διαδοχικής ασφάλισης σε εθνικό-εσωτερικό επίπεδο.

Σ' αυτό το πλαίσιο, οι υπό συνταξιοδότηση ασφαλισμένοι του Οργανισμού, που κατοικούν στην Ελλάδα, συνεχίζουν κατά κανόνα να καλύπτονται και κατά τη διάρκεια εξέτασης της αίτησής τους για παροχές ασθένειας από τον ΟΓΑ.

Επίσης η λήψη σύνταξης από τον ΟΓΑ είναι αναγκαία αλλά και ικανή προϋπόθεση για την ασφαλιστική κάλυψη των συνταξιούχων του που κατοικούν στην Ελλάδα.

Είναι γνωστό ότι σε άλλα κράτη μέλη π.χ Γερμανία για την ίδια κάλυψη, πέραν της ιδιότητας του συνταξιούχου απαιτείται και η συμπλήρωση ορισμένων χρονικών προϋποθέσεων.

Δ. ΠΑΡΟΧΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΣΕ ΧΡΗΜΑ –ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ / ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΚΑΙ ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΤΟΥΣ

Οι ασφαλισμένοι και τα μέλη των οικογενειών τους που κατοικούν ή διαμένουν στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το αρμόδιο κράτος μέλος δικαιούνται παροχές σε χρήμα από τον αρμόδιο φορέα, σύμφωνα με τη νομοθεσία που αυτός εφαρμόζει. Οι παροχές αυτές είναι δυνατόν να καταβάλλονται και από τον φορέα του τόπου κατοικίας ή διαμονής κατόπιν σχετικής συμφωνίας του αρμοδίου φορέα με τους ανωτέρω φορείς (**παρ.1 άρθρου 21, του Β.Κ- Οι παράγραφοι 2, 3 και 4 δεν έχουν εφαρμογή στον ΟΓΑ**).

Οι παροχές σε χρήμα καταβάλλονται σε πρόσωπο που λαμβάνει σύνταξη ή συντάξεις δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών και στα μέλη της οικογένειάς του, από τον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο αρμόδιος φορέας που είναι υπεύθυνος για την καταβολή της δαπάνης των παροχών σε είδος στο συνταξιούχο στο κράτος μέλος κατοικίας του (**παρ.1 και 2 άρθρου 29, Β.Κ**).

Επομένως ο ΟΓΑ, όταν είναι ο αρμόδιος φορέας, έχει την υποχρέωση καταβολής των παροχών ασθένειας σε χρήμα π.χ επίδομα κυοφορίας-λοχείας ακόμη και σε δικαιούχους που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος.

**Ε. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΛΥΨΗΣ/ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ
ΤΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΣΕ ΕΙΔΟΣ-ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ
ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ**

Γενικές Αρχές

- Οι παροχές σε είδος που χορηγούνται από φορέα του κράτους μέλους κατοικίας ή διαμονής για λογαριασμό και εις βάρος του αρμοδίου φορέα, άλλου κράτους μέλους πρέπει να αποδίδονται στο ακέραιο στον πρώτο από τον δεύτερο (**άρθρο 35, παρ.1 , Β.Κ**).
- Η προαναφερόμενη απόδοση πραγματοποιείται είτε με την προσκόμιση δικαιολογητικών βάσει των πραγματικών δαπανών είτε βάσει κατ' αποκοπή ποσών όταν σύμφωνα με τις νομοθετικές ή διοικητικές δομές ορισμένων κρατών μελών δεν επιτρέπεται η απόδοση βάσει πραγματικών δαπανών (**άρθρο 35, παρ.2 , Β.Κ**).
- Δύο ή περισσότερα κράτη μέλη και οι αρμόδιες αρχές τους μπορούν να προβλέπουν άλλες μεθόδους απόδοσης ή να παραιτηθούν από κάθε απόδοση μεταξύ των φορέων που εμπíπτουν στη δικαιοδοσία τους (**άρθρο 35, παρ.3, Β.Κ**).

Οι ειδικόί κανόνες καθώς και οι διαδικασίες που θα πρέπει να ακολουθούνται για την απόδοση του κόστους των δαπανών, ορίζονται στον τίτλο IV του Ε.Κ.

Αναλυτικότερα:

E.1 Απόδοση βάσει των πραγματικών δαπανών

Ο ΟΓΑ, ως αρμόδιος φορέας, υποχρεούται να αποδίδει το κόστος των παροχών ασθένειας σε είδος που χορηγήθηκαν σε ασφαλισμένους, συνταξιούχους του και σε μέλη των οικογενειών τους, κατά τη διάρκεια διαμονής τους ή κατοικίας τους σε άλλο κράτος μέλος, με βάση τις πραγματικές δαπάνες, όπως προκύπτουν από τα λογιστικά στοιχεία του φορέα που χορηγεί τις παροχές, όταν αυτό είναι δυνατό, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Για παροχές ασθένειας σε είδος που χορηγήθηκαν σε ασφαλισμένο ή συνταξιούχο του Οργανισμού ή σε μέλος/η της οικογένειάς τους στα πλαίσια **διαμονής** τους σε άλλο κράτος μέλος κατ' εφαρμογή του άρθρου 19 παρ.1 και 27 παρ.1 του Β.Κ (αναγκαία περίθαλψη-Κάρτα).
- Για παροχές ασθένειας σε είδος που χορηγήθηκαν σε ασφαλισμένο ή συνταξιούχο του Οργανισμού ή σε μέλος/η της οικογένειάς τους στα πλαίσια **προγραμματισμένης** περίθαλψης τους σε άλλο κράτος μέλος, κατ' εφαρμογή του άρθρου 20 και 27 παρ.3 του Β.Κ (περίθαλψη κατόπιν έγκρισης του αρμοδίου φορέα).
- Για παροχές ασθένειας σε είδος που χορηγήθηκαν σε **μέλη οικογένειας** ασφαλισμένου του ΟΓΑ ή σε **συνταξιούχους** του Οργανισμού και **μέλη της οικογένειας** τους που **κατοικούν** σε άλλο κράτος μέλος, κατ' εφαρμογή των άρθρων 17, 24 παρ.1, 25 και 26 του Β.Κ (πλήρη περίθαλψη), όταν το κράτος μέλος της κατοικίας τους δεν περιλαμβάνεται στο παράρτημα 3 του Ε.Κ (αν περιλαμβάνεται βλ. την επόμενη παράγραφο Γ.1.2).

Τρόποι και διαδικασίες απόδοσης των πραγματικών δαπανών που ανελήφθησαν συνολικά ή μερικά από τον ίδιο τον ασφαλισμένο ή συνταξιούχο

1. Αν ο ασφαλισμένος ανέλαβε μέρος ή το σύνολο του κόστους των παροχών (αναγκαία ή προγραμματισμένη περίθαλψη) και σύμφωνα με τη νομοθεσία του φορέα του τόπου διαμονής προβλέπεται η δυνατότητα απόδοσης του, ο ασφαλισμένος μπορεί να υποβάλει αίτηση απόδοσης του εν λόγω κόστους σ' αυτόν τον φορέα (**άρθρο 25, παρ.4, 26. παρ.6 του Ε.Κ**).
2. Αν το κόστος των παροχών (αναγκαία ή προγραμματισμένη περίθαλψη) δεν ζητήθηκε να αποδοθεί από τον φορέα του τόπου διαμονής, αυτό αποδίδεται στον ασφαλισμένο από τον αρμόδιο φορέα, με βάση τις κλίμακες απόδοσης

που παρέχει ο φορέας του τόπου διαμονής ή τα ποσά που θα αποδίδονταν στο φορέα του τόπου διαμονής, εάν είχε εφαρμοσθεί το άρθρο 62 του Ε.Κ. Ο φορέας του τόπου διαμονής παρέχει στον αρμόδιο φορέα, εφόσον τα ζητήσει, τα απαραίτητα στοιχεία για τις κλίμακες ή τα ποσά αυτά (**άρθρο 25, παρ.5 και 26 ,παρ.6 του Ε.Κ).**

3. Κατά παρέκκλιση όμως όσων αναφέρονται στο σημείο 2 ανωτέρω ο αρμόδιος φορέας μπορεί να προβαίνει στην απόδοση του κόστους στο οποίο υποβλήθηκε ο ασφαλισμένος, εντός των ορίων και σύμφωνα με τους συντελεστές απόδοσης που προβλέπει η νομοθεσία του, εφόσον ο ασφαλισμένος έχει συμφωνήσει με την εφαρμογή της συγκεκριμένης διάταξης σ' αυτόν (**άρθρο 25, παρ.6, Ε.Κ).**
4. Η απόδοση προς τον ασφαλισμένο δεν πρέπει να υπερβαίνει σε καμιά περίπτωση το πραγματικό κόστος στο οποίο έχει υποβληθεί (**άρθρο 25, παρ.8, Ε.Κ).**
5. Εάν πρόκειται για σημαντικές δαπάνες, ο αρμόδιος φορέας μπορεί να καταβάλλει στον ασφαλισμένο προσήκουσα προκαταβολή, μόλις αυτός υποβάλλει στο φορέα αίτηση απόδοσης των δαπανών (**άρθρο 25, παρ.5, Ε.Κ).**

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ-ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. Σε περιπτώσεις όπου ο ασφαλισμένος του ΟΓΑ αναλαμβάνει μέρος ή το σύνολο του κόστους της **αναγκαίας** περίθαλψης (Κάρτα) και **δεν καθίσταται δυνατή η απόδοση** αυτού σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις, θα πρέπει να εξετάζεται η δυνατότητα απόδοσης σ' αυτόν της εν λόγω δαπάνης, στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 25, παρ.7 του Ε.Κ με τις οποίες προβλέπεται ότι ο **αρμόδιος** φορέας μπορεί να προβαίνει στην απόδοση στον ασφαλισμένο των δαπανών για παροχές σε είδος, εντός των ορίων και σύμφωνα με τους συντελεστές απόδοσης της νομοθεσίας του, **χωρίς να απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του** (βλ. σημείο 3 ανωτέρω), εάν η νομοθεσία του κράτους μέλους διαμονής δεν προβλέπει απόδοση σύμφωνα με τα προαναφερόμενα στα σημεία 1 και 2, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της **παρ.4^α του άρθρου 7 του Ν.4169/1961**, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους από τις διατάξεις της **παρ.5 του άρθρου 40 του Ν.2972/2001**, με τις οποίες ορίζεται ότι «σε περίπτωση νοσηλείας

ασφαλισμένου του ΟΓΑ κατά τη διάρκεια προσωρινής διαμονής του σε χώρα του εξωτερικού, ο ΟΓΑ, αποδίδει δαπάνες νοσηλείας, εφόσον αυτή οφείλεται σε βίαιο ή αιφνίδιο ή αναπότρεπτο συμβάν, κατά την κρίση των αρμόδιων κατά νόμο Ειδικών Υγειονομικών Επιτροπών, και μέχρι: α) του ποσού του τιμολογίου του συνολικού ενοποιημένου νοσηλίου, ανάλογα με το περιστατικό, εφόσον για τη νοσηλεία των περιστατικών αυτών στην Ελλάδα ο ΟΓΑ καταβάλλει ενοποιημένο νοσήλιο ή β) του διπλάσιου του ποσού του ημερήσιου ενοποιημένου νοσηλίου νοσοκομείου κατά νοσηλευτικό τομέα».
Τυχόν απόδοση προς τον ασφαλισμένο, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει σε καμιά περίπτωση το πραγματικό κόστος στο οποίο έχει υποβληθεί.

2. Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει και στις διατάξεις της **παρ.7 του άρθρου 26 του Ε.Κ.** οι οποίες αφορούν περιπτώσεις στις οποίες ο ίδιος ο ασφαλισμένος, κατέβαλε συνολικά ή μερικά το κόστος των παροχών, στο πλαίσιο **προγραμματισμένης–εγκεκριμένης** θεραπευτικής αγωγής.
 - Ειδικότερα με τις ανωτέρω διατάξεις ορίζεται ότι: «εάν ο ασφαλισμένος κατέβαλε ο **ίδιος** το κόστος ή μέρος του κόστους **εγκεκριμένης** θεραπευτικής αγωγής και το κόστος το οποίο ο αρμόδιος φορέας είναι υποχρεωμένος να αποδώσει στον φορέα του τόπου διαμονής ή στον ασφαλισμένο σύμφωνα με την παράγραφο 6 (πραγματικό κόστος) είναι **χαμηλότερο** από το κόστος που θα έπρεπε να καταβάλει για την ίδια θεραπευτική αγωγή στο αρμόδιο κράτος μέλος (πλασματικό κόστος), **ο αρμόδιος φορέας του αποδίδει, κατ' αίτησή του, το κόστος της θεραπευτικής αγωγής κατά το οποίο το πλασματικό κόστος υπερβαίνει το πραγματικό κόστος.** Ωστόσο, το αποδιδόμενο ποσό δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το κόστος στο οποίο υποβλήθηκε πράγματι ο ασφαλισμένος, μπορεί δε να λαμβάνει υπόψη του το ποσόν το οποίο ο ασφαλισμένος θα κατέβαλλε εάν η θεραπεία είχε παρασχεθεί στο αρμόδιο κράτος μέλος». Η ρύθμιση αυτή του Κανονισμού αποτελεί ουσιαστικά προσαρμογή στην απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Van Braeckel, αριθμ. C-368/98 της 12^{ης} Ιουλίου 2001 (βλ. σχετικά την αριθμ.Φ.60000/οικ10886/1386/8-06-2010 Εγκύκλιο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, αλλά και την αιτιολογική σκέψη του σημείου (21) του Β.Κ).

- Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η εφαρμογή των προαναφερομένων διατάξεων είναι προβληματική, υπό το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο του ΟΓΑ. Όπως αναφέρθηκε στο σημείο 1 ανωτέρω οι διατάξεις της παρ.4^α του άρθρου 7 του Ν.4169/1961, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους από τις διατάξεις της παρ.5 του άρθρου 40 του Ν.2972/2001, αφορούν και ρυθμίζουν περιπτώσεις που η αποδιδόμενη δαπάνη σχετίζεται με παροχές ασθένειας που χορηγήθηκαν κατά τη διάρκεια διαμονής στο εξωτερικό λόγω αιφνιδίου, βίαιου ή αναπότρεπτου συμβάντος και όχι στο πλαίσιο προγραμματισμένης-εγκεκριμένης περίθαλψης-θεραπείας. Σε κάθε περίπτωση όμως το κοινοτικό δίκαιο, σε περίπτωση σύγκρουσης, υπερισχύει του εθνικού, αλλά επίσης το συμπληρώνει σε περίπτωση έλλειψης σχετικών ρυθμίσεων, προκειμένου να διασφαλίζονται τα κοινωνικοασφαλιστικά δικαιώματα των διακινούμενων εργαζομένων. Υπενθυμίζουμε για μία ακόμη φορά την 17^η αιτιολογική σκέψη του Κανονισμού 987/2009, όπου ορίζεται ότι: «ο παρών κανονισμός και ιδίως οι διατάξεις σχετικά με την παραμονή, εκτός του αρμοδίου κράτους μέλους και την προγραμματισμένη περίθαλψη δεν θα πρέπει να εμποδίζουν την εφαρμογή ευνοϊκότερων εθνικών διατάξεων, ιδίως όσον αφορά την απόδοση του κόστους που προέκυψε σε άλλο κράτος μέλος». Το ζήτημα θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω σε συνεργασία με το εποπτεύον Υπουργείο, προκειμένου να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά.

E.2 Απόδοση βάσει ποσών κατ' αποκοπή

Ο ΟΓΑ, ως αρμόδιος φορέας, υποχρεούται να αποδίδει το κόστος των παροχών ασθένειας σε είδος που χορηγήθηκαν σε ασφαλισμένους, συνταξιούχους και μέλη των οικογενειών τους, κατά τη διάρκεια διαμονής τους ή κατοικίας τους σε άλλο κράτος μέλος, με βάση κατ' αποκοπή ποσά και όχι ποσά βάσει πραγματικών δαπανών, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. Όταν, κατά την εφαρμογή του άρθρου 35 του Β.Κ (αποδόσεις μεταξύ των φορέων), το πραγματικό ποσό των εξόδων, το σύνολο ή ακόμη και μέρος αυτού, δεν προκύπτει από τα λογιστικά στοιχεία του φορέα που χορήγησε τις παροχές. Σ' αυτή την περίπτωση προβλέπεται (**άρθρο 62, παρ.2, Ε.Κ**) ότι η απόδοση θα πρέπει να γίνεται με βάση κατ' αποκοπή ποσό το οποίο θα

πρέπει να προκύπτει από όλα τα κατάλληλα στοιχεία αναφοράς που εξάγονται από τα διαθέσιμα δεδομένα.

2. Για παροχές ασθένειας σε είδος που χορηγήθηκαν σε μέλη οικογένειας ασφαλισμένου του Οργανισμού τα οποία κατοικούν σε κράτος μέλος άλλο από αυτό που κατοικεί ο ίδιος (βλ. άρθρο 17 του Β.Κ) ή σε συνταξιούχους του Οργανισμού και μέλη της οικογένειας τους που κατοικούν σε άλλο από το αρμόδιο για την ανάληψη των δαπανών των παροχών σε είδος κράτος μέλος (βλ. άρθρα 24 παρ.1,25 και 26 του Β.Κ) , όταν το κράτος μέλος της κατοικίας των ανωτέρω προσώπων, περιλαμβάνεται στο παράρτημα 3 του Ε.Κ . Στις προαναφερόμενες περιπτώσεις η απόδοση γίνεται με βάση κατ' αποκοπή ποσό για κάθε ημερολογιακό έτος, όσο το δυνατόν πλησιέστερο προς τις πραγματικές δαπάνες(**άρθρο 63, ΕΚ**). Τα κράτη που είναι καταχωρημένα στο εν λόγω Παράρτημα ανωτέρω είναι τα εξής:

- Ιρλανδία
- Ισπανία
- Ιταλία
- Μάλτα
- Κ. Χώρες
- Πορτογαλία
- Φιλανδία
- Σουηδία
- Ην. Βασίλειο.

Παράδειγμα 9°

- **Ασφαλισμένος** του ΟΓΑ, κάτοικος Ελλάδας. Η σύζυγός του, η οποία δεν εργάζεται και τα δύο τους ανήλικα παιδιά, κατοικούν στην Ιταλία.
- Τα μέλη της οικογένειας του ανωτέρω καλύπτονται για παροχές σε είδος από τον φορέα του τόπου διαμονής(Ιταλικό) τον οποίο ο ΟΓΑ θα πρέπει να αποζημιώσει με βάση κατ' αποκοπή ποσά.

Επισημάνσεις

- Σε περίπτωση προγραμματισμένης περίθαλψης των μελών της οικογένειας του ανωτέρω σε άλλο κράτος μέλος αρμόδιος φορέας τόσο για την έγκριση

της περίθαλψης όσο και για την ανάληψη του κόστους αυτής είναι ο φορέας του τόπου κατοικίας τους, δηλαδή ο Ιταλικός.

- Αν τα μέλη της οικογένειας ανωτέρω κατοικούσαν στη Γερμανία ο ΟΓΑ θα αποζημίωνε τον Γερμανικό φορέα με βάση πραγματικά ποσά, ενώ σε περίπτωση προγραμματισμένης περίθαλψης, σε άλλο κράτος μέλος, αρμόδιος φορέας για την έγκριση της θα παρέμενε ο ΟΓΑ, στον οποίο και θα προωθούσε το σχετικό αίτημα ο Γερμανικός φορέας.

Παράδειγμα 10°

- **Συνταξιούχος** του ΟΓΑ, ο οποίος κατοικεί με τη σύζυγό του, η οποία δεν εργάζεται και τα δύο τους ανήλικα παιδιά, στην Σουηδία.
- Ο ΟΓΑ είναι ο αρμόδιος φορέας για την ανάληψη του κόστους των δαπανών των παροχών ασθένειας σε είδος.
- Ο συνταξιούχος και τα μέλη της οικογένειας του λαμβάνουν παροχές ασθένειας σε είδος από τον φορέα του τόπου διαμονής (Σουηδικό) τον οποίο ο ΟΓΑ αποζημιώνει σε ετήσια βάση με βάση κατ' αποκοπή ποσά.

Επισημάνσεις

- Αν τα προαναφερόμενα πρόσωπα ταξιδέψουν για προσωρινή διαμονή σε άλλο κράτος μέλος π.χ τη Γερμανία έχουν δικαίωμα είς βάρος του ΟΓΑ για την παροχή της αναγκαίας κατά της διάρκειας της διαμονής τους αναγκαίας περίθαλψης. Η Κάρτα εκδίδεται κατόπιν σχετικού αιτήματος είτε των ενδιαφερομένων είτε του φορέα του τόπου κατοικίας ή διαμονής από τον ΟΓΑ.
- Αν όμως τα ανωτέρω πρόσωπα ζητήσουν να λάβουν παροχές ασθένειας σε είδος στο πλαίσιο **προγραμματισμένης** περίθαλψης στη Γερμανία η έγκριση θα πρέπει να ζητηθεί από το **Σουηδικό** φορέα ο οποίος είναι και ο αρμόδιος φορέας για την ανάληψη του κόστους της εν λόγω περίθαλψης.

Ε.3 Προθεσμίες υποβολής και πληρωμής των απαιτήσεων είτε βάσει

πραγματικών δαπανών είτε κατ' αποκοπή ποσών

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στις διατάξεις των Κανονισμών που αφορούν στον προσδιορισμό των προθεσμιών απόδοσης των δαπανών (πραγματικών ή με βάση κατ' αποκοπή ποσά) μεταξύ των φορέων.

Ο νέος εφαρμοστικός κανονισμός προβλέπει νέες λεπτομερείς διαδικασίες και ορίζει συγκεκριμένες προθεσμίες προκειμένου να αποφεύγονται δυσλειτουργίες και καθυστερήσεις στις διαδικασίες απόδοσης των δαπανών για υγειονομική περίθαλψη μεταξύ των κρατών μελών και αυτό επειδή η εμπειρία στο συγκεκριμένο πεδίο έχει καταδείξει ότι τέτοιου είδους καθυστερήσεις και η συσσώρευση απαιτήσεων που παραμένουν σε εκκρεμότητα για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους κάποιες φορές δεν αποβαίνουν σε όφελος των διακινούμενων εργαζομένων (βλ. σχετικά την αριθμ. **S7/22-12-2009** απόφαση της Δ.Ε).

Επίσης θα πρέπει να επισημανθεί ότι η διαδικασία απόδοσης των δαπανών βάσει κατ' αποκοπή ποσών είναι περισσότερο χρονοβόρα σε σχέση με την απόδοση με βάση τις πραγματικές δαπάνες.

Ειδικότερα προβλέπεται:

- I. Οι αποδόσεις μεταξύ των φορέων θα πρέπει να πραγματοποιούνται το συντομότερο δυνατό. Κάθε σχετικός φορέας υποχρεούται να αποδίδει τις απαιτήσεις πριν παρέλθουν οι οριζόμενες προθεσμίες, εφόσον αυτό είναι δυνατόν (**άρθρο 66 παρ.1. Ε.Κ**).
- II. Οι αποδόσεις μεταξύ των φορέων των κρατών μελών οι οποίες προβλέπονται από το άρθρο 35 του Β.Κ πραγματοποιούνται μέσω του Οργανισμού σύνδεσης (**άρθρο 66 παρ.2, ΕΚ**). Επομένως στην περίπτωση του ΟΓΑ μέσω του ΙΚΑ, ο οποίος είναι φορέας σύνδεσης για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων των Κανονισμών.
- III. Οι απαιτήσεις που βασίζονται σε **πραγματικές δαπάνες** υποβάλλονται στον οργανισμό σύνδεσης του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για τη χορήγηση των παροχών (αρμόδιο κράτος μέλος) , **εντός δώδεκα (12) μηνών** από το τέλος του ημερολογιακού εξαμήνου κατά το οποίο καταχωρήθηκαν οι εν λόγω απαιτήσεις στους λογαριασμούς του φορέα πιστωτή (**άρθρο 67 παρ.1, ΕΚ**).
- IV. Οι απαιτήσεις **κατ' αποκοπή ποσών** για ένα ημερολογιακό έτος υποβάλλονται στον Οργανισμό σύνδεσης του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για τη χορήγηση παροχών (αρμόδιο κράτος μέλος), **εντός του δωδεκαμήνου** που

έπεται εκείνου κατά τη διάρκεια του οποίου δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης το μέσο κόστος για το σχετικό έτος(άρθρο 67 παρ.2., Ε.Κ). Ο φορέας πιστωτής υποβάλλει, όταν είναι δυνατόν ταυτόχρονα, στον φορέα οφειλέτη, τις απαιτήσεις που αφορούν ένα συγκεκριμένο ημερολογιακό έτος (παρ.6 της αριθμ. S4/2-10-2009)

- V. Οι απαιτήσεις που υποβάλλονται μετά την εκπνοή των αναφερόμενων στις παρ.III και IV ανωτέρω προθεσμιών δεν λαμβάνονται υπόψη (άρθρο 67 παρ.4, ΕΚ).
- VI. Οι απαιτήσεις καταβάλλονται στον Οργανισμό σύνδεσης του κράτους μέλους πιστωτή που αναφέρεται στο άρθρο 66 του Ε.Κ, από το φορέα ο οποίος οφείλει τις παροχές(φορέας οφειλέτης-αρμόδιος φορέας), εντός 18 μηνών από το τέλος του μήνα κατά τον οποίο υποβλήθηκαν στον Οργανισμό σύνδεσης του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για τη χορήγηση των παροχών. Τα ανωτέρω όμως δεν ισχύουν για απαιτήσεις που ήδη έχει απορρίψει ο φορέας που οφείλει τις παροχές (αρμόδιος φορέας) για συναφή λόγο εντός της προθεσμίας αυτής (άρθρο 67 παρ.5, ΕΚ). Σχετική με το εν λόγω ζήτημα είναι η αριθμ. S4/2-10-2009 απόφαση της Δ.Ε η οποία επισυνάπτεται στο παρόν, στην οποία αναφέρονται , μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα:
- Απαιτήσεις απόδοσης παροχών είτε βάσει πραγματικών δαπανών είτε βάσει κατ' αποκοπή ποσών, οι οποίες παρασχέθηκαν βάσει Κάρτας, Π.Π.Α ή οποιουδήποτε άλλου εγγράφου π.χ έγγραφο δικαιώματος S1, είναι δυνατόν να απορριφθούν και να επιστραφούν στο φορέα πιστωτή, σε περίπτωση που οι εν λόγω απαιτήσεις: **α)** δεν είναι πλήρεις και/η δεν έχουν συμπληρωθεί σωστά ή **β)** αν αφορούν παροχές που δεν χορηγήθηκαν, εντός της περιόδου ισχύος του όποιου εγγράφου χορήγησης δικαιώματος (π.χ Κάρτα) ή διαφορετικά όταν αφορούν χρονικό διάστημα το οποίο δεν καλύπτεται από εγγραφή βάσει έγκυρου εγγράφου δικαιώματος (π.Χ S1)
 - Αντίθετα με τα ανωτέρω όμως μια απαίτηση δεν μπορεί να απορριφθεί με την αιτιολογία ότι το άτομο έπαψε να είναι ασφαλισμένο στον φορέα ο οποίος εξέδωσε την ΕΚΑΑ ή το έγγραφο δικαιώματος , εφόσον οι παροχές χορηγήθηκαν στο δικαιούχο εντός της περιόδου ισχύος του χρησιμοποιηθέντος εγγράφου (βλ. Σχετικά και παρακάτω σημείο 6 της παραγράφου Δ «Εφαρμογή των νέων Κανονισμών»).

- Τυχόν αμφισβητήσεις σχετικά με απαίτηση διακανονίζονται το αργότερο εντός **τριάντα έξι (36) μηνών** από το μήνα κατά τον οποίο υποβλήθηκε η απαίτηση (**άρθρο 67 παρ.6, ΕΚ**). Επίσης σύμφωνα με την προαναφερόμενη απόφαση αριθμ. S4/2-10-2009 της Δ.Ε «...εάν ο φορέας οφειλέτης εκφράζει **αμφιβολίες** ως προς την ορθότητα των πραγματικών στοιχείων στην οποία βασίζεται μια απαίτηση, εναπόκειται στο φορέα-πιστωτή να επανεξετάσει κατά πόσο το τιμολόγιο εκδόθηκε σωστά και εφόσον είναι απαραίτητο, να αποσύρει ή να υπολογίσει εκ νέου την απαίτηση (παρ.5 της ανωτέρω απόφασης).
- Αμφισβήτηση σχετικά με μία συγκεκριμένη όμως απαίτηση δεν πρέπει να κωλύει την απόδοση άλλης ή άλλων απαιτήσεων (**παρ.1 άρθρου 66,ΕΚ**).
- Τέλος, προβλέπεται ότι η επιτροπή λογαριασμών διευκολύνει το τελικό κλείσιμο των λογαριασμών σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν είναι δυνατός ο διακανονισμός, εντός της προθεσμίας των τριανταέξι (36) μηνών, και κατόπιν αιτιολογημένης αιτήσεως ενός των μερών, γνωμοδοτεί σχετικά με την αμφισβήτηση εντός έξι (6) μηνών, από το μήνα κατά το οποίο της παραπέμφθηκε το θέμα (**άρθρο 67 παρ.7, ΕΚ**).
- **Σε περίπτωση δε παραβίασης των προαναφερόμενων** προθεσμιών απόδοσης της δαπάνης από τον φορέα οφειλέτη (αρμόδιο φορέα) στο φορέα πιστωτή με το **άρθρο 68 παρ. 1 του Ε.Κ** ορίζεται ότι «...είναι δυνατόν να χρεώνεται **τόκος** από το φορέα πιστωτή για τις απαιτήσεις που δεν έχουν πληρωθεί, εκτός αν ο φορέας που οφείλει τις παροχές έχει προβεί εντός **έξι (6) μηνών** από το τέλος του μήνα κατά τον οποίο υπεβλήθη η αίτηση, σε **προκαταβολή τουλάχιστον 90% της συνολικής απαίτησης** που υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 67 παρ.1 και 2 του κανονισμού εφαρμογής. Για τα μέρη της απαίτησης που δεν καλύπτονται από την προκαταβολή, ο τόκος μπορεί να χρεώνεται μόνον από το τέλος της προθεσμίας των τριάντα έξι (36) μηνών που αναφέρεται στο άρθρο 67 παρ.6 του κανονισμού εφαρμογής. Για το ίδιο ζήτημα η Διοικητική Επιτροπή στην προαναφερόμενη απόφαση της αναφέρει ότι σε περίπτωση πληρωμής προκαταβολής βάσει του άρθρου 68 του κανονισμού εφαρμογής, το ποσό που πρέπει να καταβληθεί καθορίζεται χωριστά για τις απαιτήσεις που βασίζονται σε πραγματικές δαπάνες (άρθρο 67 παρ.1 του κανονισμού εφαρμογής) και για τις απαιτήσεις βάσει κατ' αποκοπή ποσών (άρθρο 67 παράγραφος 2 του κανονισμού εφαρμογής).

- **Παρά όμως τα προαναφερόμενα με τη διάταξη της παρ.3 του άρθρου 68 του Ε.Κ ορίζεται ότι « Κανένας οργανισμός σύνδεσης δεν υποχρεούται να δέχεται προκαταβολή όπως προβλέπεται στην παράγραφο 1. Ωστόσο, εάν ο οργανισμός σύνδεσης αρνηθεί σχετική προσφορά, ο οργανισμός πιστωτής δεν δικαιούται πλέον να χρεώνει τόκο υπερημερίας για τις εν λόγω απαιτήσεις πέραν των προβλεπόμενων στη δεύτερη πρόταση της παραγράφου 1».**

Από τις διατάξεις που προεκτέθηκαν προκύπτει ότι οι αρμόδιες για την παραλαβή, έλεγχο και εκκαθάριση των τιμολογίων των δαπανών για παροχές ασθένειας σε είδος ασφαλισμένους του, υπηρεσίες του ΟΓΑ, θα πρέπει να προβαίνουν στις ανωτέρω διοικητικές ενέργειες, εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, ώστε να αποφευχθούν επιπλέον χρεώσεις (τόκοι υπερημερίας), εις βάρος του Οργανισμού.

Επίσης θα πρέπει να προβαίνουν σε συνεργασία με το φορέα σύνδεσης (ΙΚΑ) σε έλεγχο των προθεσμιών αναφορικά με την έγκαιρη υποβολή των απαιτήσεων των φορέων οι οποίοι χορήγησαν τις παροχές για λογαριασμό του ΟΓΑ, ώστε να μην λαμβάνονται υπόψη απαιτήσεις που υποβάλλονται μετά την εκπνοή των προαναφερομένων προθεσμιών είτε αυτές αφορούν σε απαιτήσεις με βάση πραγματικές δαπάνες είτε με βάση κατ' αποκοπή ποσά.

ΣΤ. ΕΙΔΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

A. Εισφορές από συνταξιούχους

Με τις διατάξεις του άρθρων 30 του Β.Κ και 30 του Ε.Κ ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την αρμοδιότητα αλλά και το ύψος των κρατήσεων επί των ποσών των συντάξεων, λόγω εισφορών για παροχές ασθένειας και ειδικότερα:

1. Προβλέπεται η δυνατότητα του φορέα που καθίσταται κατά περίπτωση αρμόδιος για την ανάληψη του κόστους των παροχών ασθένειας, μητρότητας κλπ για το συνταξιούχο βάσει των άρθρων 23 έως 26 του Β.Κ, να ζητά την **ανάκτηση** των σχετικών με τις εν λόγω παροχές κρατήσεων επί του ποσού της σύνταξης. Σε κάθε περίπτωση ο ΟΓΑ θα πρέπει να διεκδικεί ακόμη και αναδρομικά οφειλόμενες εισφορές από συνταξιούχους για τους οποίους καθίσταται ο αρμόδιος φορέας, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις. Σχετικές με την ανάκτηση-είσπραξη των εισφορών είναι και οι διατάξεις του άρθρου 84 του Β.Κ, της παρ.2 του άρθρου 73 του Ε.Κ αλλά και οι διατάξεις

περί εισπραξης του Τμήματος 3 του Κεφαλαίου III του Ε.Κ (άρθρα 75 έως 85) .Επίσης στην αναγκαιότητα ύπαρξης αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των κρατών μελών για την ανάκτηση εν γένει οφειλών κοινωνικής ασφάλισης, αναφέρονται και οι αιτιολογικές σκέψεις των σημείων 19 έως και 21 του Ε.Κ.

2. Ρυθμίζεται το ζήτημα του ανώτατου ποσού εισφορών που μπορούν να παρακρατηθούν συνολικά από όλες τις συντάξεις ενός προσώπου που συνταξιοδοτείται, από περισσότερα του ενός κράτη μέλη, ορίζοντας ότι το ποσό αυτό (των εισφορών) δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό που θα παρακρατούνταν αν το πρόσωπο αυτό ελάμβανε την ίδια σύνταξη μόνο από το αρμόδιο κράτος μέλος. Η συγκεκριμένη διάταξη απορρέει από τις διατάξεις του Β.Κ περί εξομοίωσης παροχών, εισοδημάτων, γεγονότων ή καταστάσεων. Έτσι όταν ο ΟΓΑ καθίσταται ο αρμόδιος φορέας για τις παροχές ασθένειας σε συνταξιούχους του, θα πρέπει να εξετάζει υπό το πρίσμα αυτών των διατάξεων τη δυνατότητα παρακράτησης των προβλεπομένων από τη νομοθεσία του εισφορών ασφάλισης ασθένειας και από τυχόν ποσά συντάξεων που λαμβάνει ο συνταξιούχος από άλλο κράτος μέλος. Το εύρος και οι περιορισμοί εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης απαιτεί κατά την άποψή μας περαιτέρω διερεύνηση σε συνεργασία με το εποπτεύον Υπουργείο.

Β. Αίτηση απαλλαγής από την υποχρεωτικής ασφάλιση ασθένειας

- Με τις διατάξεις του άρθρου 32 του Ε.Κ προβλέπεται ότι «εάν ένα πρόσωπο ή ομάδα προσώπων, απαλλάσσονται, κατ' αίτησή τους από την υποχρεωτική ασφάλιση ασθένειας και, συνεπώς τα πρόσωπα αυτά δεν καλύπτονται πλέον από σύστημα ασφάλισης ασθένειας στο οποίο εφαρμόζεται ο βασικός κανονισμός, ο φορέας άλλου κράτους μέλους δεν καθίσταται, αποκλειστικά λόγω της απαλλαγής αυτής, υπεύθυνος για το κόστος των παροχών σε είδος ή σε χρήμα που χορηγούνται στα συγκεκριμένα πρόσωπα ή σε μέλος της οικογένειά τους δυνάμει του τίτλου III κεφάλαιο 1 του βασικού κανονισμού».

Γ. Συνεργασία-Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα-

Απαλλαγές- Αιτήσεις, δηλώσεις ή προσφυγές

- Για την με αποτελεσματικό και νομικά ορθό τρόπο εφαρμογή των διατάξεων των Κανονισμών στον τομέα των παροχών ασθένειας, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι οριζοντίου χαρακτήρα διατάξεις, κυρίως: **α)** του άρθρου 76 του Β.Κ, οι οποίες αφορούν στη συνεργασία των αρμοδίων αρχών και των φορέων των κρατών μελών μεταξύ τους αλλά και των φορέων με τα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Κανονισμών και στην διευκόλυνση των διακινούμενων εργαζομένων σχετικά με τη χρήση της γλώσσας στην οποία είναι συνταγμένα τα έγγραφα ή οι αιτήσεις που υποβάλλουν προς τις αρχές, τους φορείς ή τα δικαστήρια κράτους μέλους, **β)** του άρθρου 77 του Β.Κ, που αναφέρεται στην ανάγκη προστασίας των προσωπικών δεδομένων των ασφαλισμένων , **γ)** του άρθρου 80 του Β.Κ, σχετικά με τις απαλλαγές, μειώσεις φόρων, χαρτοσήμου και επικυρώσεως των εγγράφων από διπλωματικές ή προξενικές αρχές κλπ και **δ)** του άρθρου 81 του Β.Κ, με τις οποίες ορίζεται, μεταξύ των άλλων, ότι εφόσον από τη νομοθεσία κράτους μέλους προβλέπεται ότι οι προσφυγές υποβάλλονται εντός ορισμένης προθεσμίας προς αρχή, δικαστήριο κλπ αυτές γίνονται δεκτές εάν υποβληθούν εντός της ίδιας προθεσμίας προς αντίστοιχη αρχή, φορέα ή δικαστήριο άλλου κράτους μέλους.

Δ. Ιεράρχηση του δικαιώματος παροχών σε είδος-Ειδικό κανόνες για το δικαίωμα των μελών της οικογένειας για παροχές στο κράτος μέλος κατοικίας

Με τις διατάξεις της **παρ.1 του άρθρου 32 του Β.Κ** προβλέπεται ότι για τα μέλη της οικογένειας προηγείται το τυχόν αυτοτελές δικαίωμά τους σε παροχές ασθένειας, έναντι του παραγώγου δικαιώματός τους, που αποκτούν λόγω της ιδιότητάς τους ως μέλη οικογένειας ασφαλισμένου ή συνταξιούχου. Τα ανωτέρω όμως δεν ισχύουν και υπερισχύει το παράγωγο δικαίωμα όταν το αυτοτελές δικαίωμα τους στην ασφάλιση ασθένειας υφίσταται άμεσα και μόνο βάσει της κατοικίας τους στο εν λόγω κράτος μέλος. Η διάταξη δεν παρουσιάζει προβλήματα ερμηνείας, από πλευράς ΟΓΑ, σύμφωνα με τη νομοθεσία του οποίου το δικαίωμα σε παροχές ασθένειας σε είδος εξαρτάται από ασφάλιση ή συνταξιοδότηση από τον Οργανισμό και όχι από την κατοικία.

Περαιτέρω, ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι διατάξεις της **παρ.2 του ίδιου ως άνω άρθρου και κανονισμού** με τις οποίες το βάρος των παροχών σε είδος, σε μέλη οικογένειας ασφαλισμένου (μισθωτού ή μη μισθωτού), τα οποία κατοικούν σε κράτος μέλος, σύμφωνα με τη νομοθεσία του οποίου το δικαίωμα

σε παροχές ασθένειας δεν υπόκειται σε προϋποθέσεις ασφάλισης ή άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας, επιρρίπτεται σ' αυτό το κράτος μέλος, εφόσον ο/η σύζυγος ή το πρόσωπο που είναι επιφορτισμένο με την φροντίδα των **ΤΕΚΝΩΝ** του ανωτέρω ασφαλισμένου, ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στο εν λόγω κράτος μέλος ή λαμβάνει σύνταξη από το εν λόγω κράτος μέλος βάσει της άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας.

Από πλευράς ΟΓΑ οι ανωτέρω διατάξεις θα έβρισκαν εφαρμογή στην περίπτωση ασφαλισμένου του Οργανισμού κατοίκου Ελλάδας, του οποίου τα τέκνα και η σύζυγος κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος, στο οποίο το δικαίωμα σε παροχές ασθένειας εξαρτάται αποκλειστικά από την κατοικία και η εν λόγω σύζυγος η οποία έχει την ευθύνη της φροντίδας των τέκνων, ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στο εν λόγω κράτος μέλος. Σε μια τέτοια περίπτωση οι παροχές σε είδος στα μέλη της οικογένειας (τέκνα και σύζυγο) του ανωτέρω, **ΔΕΝ ΕΠΙΒΑΡΥΝΟΥΝ** τον ΟΓΑ, αλλά τον αρμόδιο φορέα του τόπου κατοικίας των τέκνων και της συζύγου.

Z. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ-ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΙΣ

1. Οι Κανονισμοί 883/2004 και 987/2009 εφαρμόζονται από την 1-5-2010 σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε, πλην αυτών που αναφέρονται στο σημείο 2 στη συνέχεια, για τα οποία εξακολουθεί η εφαρμογή των Κανονισμών (ΕΟΚ) 1408/1971 και 574/1972.
2. Οι Κανονισμοί 1408/1971 και 574/1972 εξακολουθούν να εφαρμόζονται για:
 - Τους υπηκόους τρίτων χωρών μέχρι να καταργηθεί ή να τροποποιηθεί ο Κανονισμός 859/2003.
 - Για τους σκοπούς της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) και
 - Της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της αφενός και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας αφετέρου καθώς και
 - Άλλων συμφωνιών που περιέχουν παραπομπή στον Κανονισμό 1408/1971 των κρατών, έως ότου οι εν λόγω συμφωνίες τροποποιηθούν, υπό το πρίσμα του παρόντος κανονισμού.
3. Εφόσον παρασχέθηκε θεραπεία σε άτομο **πριν** από την 1-5-2010, η αρμοδιότητα για την κάλυψη των εξόδων του ατόμου καθορίζεται σύμφωνα με

τις διατάξεις του Κανονισμού 1408/1971 **(βλ. απόφαση αριθμ. S7/22-12-2009 Δ.Ε)**

4. Εφόσον στο πλαίσιο προγραμματισμένης περίθαλψης για την οποία η έγκριση δόθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις των παλιών Κανονισμών, η θεραπεία παρέχεται εν μέρει ή εξ ολοκλήρου, μετά τις 30 Απριλίου 2010, τα έξοδα ολόκληρης της θεραπείας βαρύνουν τον φορέα που χορήγησε την έγκριση**(βλ. απόφαση αριθμ. S7/22-12-2009 Δ.Ε)**
5. Εφόσον έχει αρχίσει, πριν την 31-05-2010, θεραπεία σε άτομο σύμφωνα με τα άρθρα 22 παρ. 3 στοιχείο α που αφορά σε παροχές ασθένειας σε είδος σε μέλη οικογένειας μισθωτού ή μη μισθωτού που κατοικούν σε κράτος μέλος άλλο από αυτό στο οποίο κατοικεί ο ίδιος ή σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ.1 που αφορά σε παροχές ασθένειας σε είδος σε συνταξιούχους και μέλη οικογένειάς τους σε περίπτωση διαμονής τους κράτος μέλος άλλο από το κράτος της κατοικίας τους, τα έξοδα της εν λόγω θεραπείας πρέπει να καλύπτονται σύμφωνα με τις διατάξεις των εν λόγω άρθρων, ακόμη και αν η αρμοδιότητα κάλυψης των εξόδων αυτών έχει τροποποιηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου κανονισμού. Αν όμως η θεραπεία συνεχιστεί μετά τις 31-05-2010 τα έξοδα που προκύπτουν μετά την εν λόγω ημερομηνία, βαρύνουν τον φορέα που καθίσταται αρμόδιος σύμφωνα με τους νέους κανονισμούς**(βλ. απόφαση αριθμ. S7/22-12-2009 Δ.Ε)**
6. Εφόσον παρασχέθηκε, μετά τις 30 Απριλίου 2010, θεραπεία σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ.1 ή το άρθρο 27 παρ.1 (αναγκαία περίθαλψη σε περίπτωση διαμονής σε άλλο από το αρμόδιο κράτος μέλος) του κανονισμού 883/2004, βάσει ισχύουσας **Κάρτας που εκδόθηκε πριν την 1-5-2010**, η απαίτηση για την απόδοση των εξόδων για την εν λόγω θεραπεία, δεν μπορεί να τροποποιηθεί για το λόγο ότι η αρμοδιότητα για τα έξοδα υγειονομικής περίθαλψης έχει τροποποιηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου κανονισμού. Ένας φορέας ο οποίος είναι υποχρεωμένος να αποδώσει το κόστος των παροχών που χορηγήθηκαν βάσει Κάρτας μπορεί να ζητήσει από το φορέα στον οποίο ήταν ορθώς εγγεγραμμένο το άτομο κατά τη στιγμή χορήγησης των παροχών να αποδώσει το κόστος των εν λόγω παροχών στον πρώτο φορέα ή αν το άτομο δεν έχει δικαίωμα να χρησιμοποιήσει την Ε.Κ.Α.Α , να προβεί σε διακανονισμό του θέματος , με το ενδιαφερόμενο άτομο**(βλ. απόφαση αριθμ. S7/22-12-2009 Δ.Ε)**

Παράδειγμα 11°

Αν διακινούμενος εργαζόμενος έλαβε παροχές ασθένειας σε είδος, κατά τη διάρκεια διαμονής του, εκτός Ελλάδας, σε άλλο κράτος μέλος, χρησιμοποιώντας **Κάρτα που εκδόθηκε από τον ΟΓΑ**, ενώ ο ανωτέρω είτε καλυπτόταν για το χρονικό διάστημα ισχύος της Κάρτας από τη νομοθεσία άλλου φορέα είτε δεν καλυπτόταν από καμία νομοθεσία, ο ΟΓΑ θα πρέπει και στις δύο περιπτώσεις αφού αποδώσει το κόστος της περίθαλψης στον φορέα που χορήγησε τις παροχές(φορέα του τόπου διαμονής), να διεκδικήσει την επιστροφή του εν λόγω ποσού, στην μεν πρώτη περίπτωση από τον φορέα που ήταν στην πραγματικότητα αρμόδιος για την έκδοση της Κάρτας και την ανάληψη της δαπάνης των παροχών ενώ στην δεύτερη από τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο.

7. Οι **απαιτήσεις** απόδοσης βάσει **πραγματικών** δαπανών που έχουν εγγραφεί στους λογαριασμούς του κράτους μέλους πιστωτή **πριν** από την **1-5-2010**, υπόκεινται στις δημοσιονομικές διατάξεις του Κανονισμού 574/1972. Οι εν λόγω απαιτήσεις υποβάλλονται στον Οργανισμό σύνδεσης του κράτους μέλους οφειλέτη το αργότερο στις 31-12-2011.
8. Οι **απαιτήσεις** απόδοσης βάσει των **πραγματικών** δαπανών που έχουν εγγραφεί στους λογαριασμούς του κράτους μέλους πιστωτή **μετά** τις **30-4-2010** υπόκεινται στις νέες διαδικαστικές ρυθμίσεις σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 66 έως 68 του Ε.Κ.
9. Οι **απαιτήσεις** απόδοσης βάσει κατ'αποκοπή ποσών που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, **πριν** από την **1-5-2010**, υποβάλλονται το αργότερο στις 31-12-2011.
10. Οι **απαιτήσεις** απόδοσης βάσει κατ'αποκοπή ποσών που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, **μετά** τις **30-4-2010**, υπόκεινται στις νέες διαδικαστικές ρυθμίσεις σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 66 έως 68 του Ε.Κ.

Η. ΝΕΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΕΝΤΥΠΑ / ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΝΤΥΠΑ – ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ (Ε.Ε.Σ.Σ.Ι)

- Σύμφωνα με τις διατάξεις των νέων κανονισμών η ανταλλαγή των αναγκαίων πληροφοριών μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλισης κατά την εφαρμογή αυτών των διατάξεων θα πρέπει να γίνεται ηλεκτρονικά. Ειδικότερα

προβλέπεται ότι «η διαβίβαση δεδομένων μεταξύ των φορέων ή των οργανισμών σύνδεσης γίνεται ηλεκτρονικά, είτε άμεσα είτε έμμεσα, μέσω των σημείων πρόσβασης σε κοινό ασφαλές πλαίσιο ικανό να εγγυηθεί την εχεμύθεια και την προστασία των ανταλλαγών δεδομένων.» (παρ.2, άρθρο 4 του Ε.Κ).

- Σ' αυτό το πλαίσιο αναπτύσσεται το σύστημα **Ηλεκτρονικής Ανταλλαγής Πληροφοριών Κοινωνικών Ασφαλίσεων** (Electronic Exchange of Social Security Information-E.E.S.S.I) μέσω του οποίου θα ανταλλάσσονται πλέον τα **Ηλεκτρονικά Δομημένα Έντυπα** (Structured Electronic Documents-SED'S), τα οποία μόλις οριστικοποιηθούν θα αντικαταστήσουν σε όλους τους τομείς (συντάξεις, υγεία κλπ) τα υφιστάμενα κοινοτικά έντυπα των σειρών E, αρχικά στην έντυπη μορφή τους (Paper Sed's) και μετά την έναρξη λειτουργίας του συστήματος E.E.S.S.I στην ηλεκτρονική (βλ. σχετικά την αριθμ. Ε1/12-06-2009 απόφαση της Δ.Ε η οποία επισυνάπτεται στο παρόν).
- Δίπλα όμως στα SED'S και Paper Sed's τα οποία θα ανταλλάσσονται μεταξύ των φορέων έχουν προβλεφθεί και τα λεγόμενα **«Φορητά Έγγραφα Δικαιώματος»** (Portable Documents) τα οποία εκδίδονται από τους φορείς και διακινούνται, κατά βάση, μέσω των ασφαλισμένων, πιστοποιώντας κατά περίπτωση το δικαίωμά τους για τη λήψη παροχών.
- Τέτοιου είδους έγγραφα δικαιωμάτων είναι η **Κάρτα** (EHIC), καθώς και όσα χρησιμοποιήθηκαν στο παρόν κείμενο, όπως τα έγγραφα S1, S2 και S3 που αφορούν στην εφαρμογή των διατάξεων των Κανονισμών για τις παροχές ασθένειας.
- Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 95 του Ε.Κ «κάθε κράτος μέλος μπορεί να τύχει μεταβατικής περιόδου για την ανταλλαγή στοιχείων με ηλεκτρονικά μέσα που προβλέπει το άρθρο 4 παράγραφος 2 του κανονισμού εφαρμογής. Οι μεταβατικές αυτές περίοδοι δεν υπερβαίνουν τους 24 μήνες από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού εφαρμογής. Ωστόσο, αν υπάρξει σημαντική καθυστέρηση στην παροχή της απαραίτητης κοινοτικής υποδομής (ηλεκτρονική ανταλλαγή πληροφοριών κοινωνικών ασφαλίσεων) σε σχέση με την έναρξη ισχύος του κανονισμού εφαρμογής η διοικητική επιτροπή μπορεί να συμφωνήσει τη δέουσα παράταση αυτών των περιόδων.»
- Σύμφωνα με την παρ.1 της αριθμ. Ε1/12-06-2009 απόφασης της Δ.Ε «Κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, η κατευθυντήρια αρχή είναι η καλή συνεργασία μεταξύ των φορέων, ο ρεαλισμός και η ευελιξία. Υπεράνω όλων είναι υψίστης σημασίας η ανάγκη να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη μετάβαση

για τους πολίτες που ασκούν τα δικαιώματά τους δυνάμει του νέου κανονισμού. Επισημαίνεται ότι δεν προβλέπεται μεταβατική περίοδος για τη χρήση των «φορητών εγγράφων» (portable documents) ή των ηλεκτρονικά δομημένων εγγράφων σε μορφή χαρτιού (paper sed's) αλλά μόνο για την ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων μέσω των SED'S).

- Επίσης, σύμφωνα με την παρ.5 της απόφασης αριθμ. Η1/12-6-2009 της Διοικητικής Επιτροπής οι Κάρτες, τα Π.Π.Α καθώς και τα έντυπα Ε που έχουν εκδοθεί πριν την έναρξη ισχύος των νέων Κανονισμών εξακολουθούν να είναι έγκυρα και λαμβάνονται υπόψη από τους φορείς, τις αρχές και άλλους Οργανισμούς των κρατών μελών, ακόμη και μετά την πάροδο αυτής της ημερομηνίας, μέχρι να παρέλθει η ημερομηνία λήξης των συγκεκριμένων εγγράφων ή μέχρι αυτά να ανακληθούν ή να αντικατασταθούν από τα έγγραφα που εκδίδονται η κοινοποιούνται δυνάμει των νέων Κανονισμών.
- Περαιτέρω, στην παρούσα φάση επειδή αφενός δεν έχει οριστικοποιηθεί ακόμη η μορφή και το περιεχόμενο των SED'S, Paper Sed's κλπ και αφετέρου υπάρχει διαφοροποίηση ανάμεσα στους φορείς σε σχέση με τη χρήση εργαλείων ηλεκτρονικών μέσων επεξεργασίας δεδομένων, έχει αποφασισθεί μέχρι νεωτέρας, να χρησιμοποιούνται τα υφιστάμενα κοινοτικά έντυπα (βλ. σχετικά το αριθμ.Φ.60000/οικ.8212/1153/07-04-2010 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης).
- Κατόπιν των προαναφερομένων είναι ευνόητο ότι οι όποιες αναφορές στο παρόν κείμενο στα νέα έντυπα/έγγραφα, γίνεται για λόγους εξοικείωσης μ' αυτά και πάντοτε υπό την επιφύλαξη τυχόν αλλαγών τόσο στη μορφή ή στο περιεχόμενό τους όσο και στον τρόπο χρήσης τους.

Είναι γνωστό ότι η ορθή εφαρμογή των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης προϋποθέτει, αφενός διαρκή, στενή και παραγωγική συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων μερών και αφετέρου συνεχή παρακολούθηση των εξελίξεων σε νομοθετικό, κανονιστικό και νομολογιακό επίπεδο τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο. Τα προαναφερόμενα ισχύουν και μάλιστα σε μεγαλύτερο βαθμό, και για τους νέους Κανονισμούς 883/2004 και 987/2009, των οποίων η εφαρμογή μόλις έχει αρχίσει. Ευελπιστούμε ότι το παρόν κείμενο θα συμβάλλει θετικά στην προσπάθεια ορθής και αποτελεσματικής εφαρμογής των διατάξεων των εν λόγω Κανονισμών στον τομέα των παροχών ασθένειας, από τη σκοπιά της νομοθεσίας του ΟΓΑ.

- Συνημμένα:**
- Αποφάσεις Δ.Ε
 - Φορητά Έγγραφα (Portable Documents)
 - Οι Φ.60010/12193/1522/26-05-2010, Φ60000/ΟΙΚ10886/1386/8-06-2010, Φ.60010/16666/2047/25-06-2010 και Φ.60010/16268/1977/25-06-2010 εγκύκλιοι Γ.Γ.Κ.Α -Δ/σης Διακρατικής Ασφάλισης/Τμήμα Εφαρμογής Ευρωπαϊκών Κανονισμών

Η Διευθύντρια

Βασιλική Ταουσιάνη

